

ROSTRA

ECONOMICA

Prof. Ankum verlaat geridderd FEE
Alles over Tinbergen AIO's

Tot de laatste dag van het boekjaar je hoofd erbij houden.

Dat wordt je business.

In geen enkele situatie je aandacht laten verslapen. Ook alert zijn op momenten van schijnbare stilte. Daar sta jij voor. Want je ziet de problematiek van je cliënten als een uitdaging. Het is deze instelling die we van je verwachten als je als accountant m/v bij ons aan **ACCOUNTANTS**

de slag wilt. Topprestaties leveren is de norm bij Coopers & Lybrand. In een open en stimulerende omgeving werk je aan bedrijfsgerichte oplossingen, waardoor onze cliënten beter, efficiënter en slagvaardiger kunnen opereren. Ben jij een afgestudeerde bedrijfseconoom die ons aanbod durft aan te nemen? Zie jij het werken in teamverband als een professionele stimulans? Ben je ondernemend en op zoek naar verantwoordelijkheid? En hou je onder alle omstandigheden je hoofd bij de zaak? Stuur dan je schriftelijke sollicitatie voor toekomstig accountant naar Coopers & Lybrand, Prins Bernhardplein 200, 1097 JB Amsterdam, telefoon (020) 568 60 38, t.a.v. de heer P. Schuijjer.

**Coopers
& Lybrand**

**Solutions
for Business**

Nicaragua: student in het hol van de leeuw pag. 8

FEE-ers op de koffie bij Wim Kok pag. 13

REDACTIONEEL

December 93

Het seizoen van de hebzucht is weer begonnen. Sinterklaas is nog maar net over de grens gezet, komt de dikbuikige kerstman ons weer bezoeken. Hopelijk met net zo'n vette buit als klaas heeft gebracht. Tussen de tentamens door werken we braaf de vaderlandse tradities af. Eerst de schoen zetten, rijmpjes maken, stilstaan bij de ellende in de wereld (vooral Yoegoslavië doet het goed) en dan: eten maar! Het bloedbad onder de kalkoenen schijnt dit jaar weer een record te worden, ik heb daar een smakelijk aandeel in. Natuurlijk wordt er weer gepraat over de kerstdagen - hoe wit wordt-ie deze keer? - En er wordt gelezen in het Rostrakerstnummer. Deze keer hebben we een interview met schattige Spaanse meisjes en een artikel over het feit dat badmeesters wel degelijk kunnen zwemmen. Daarnaast is er de fax uit Nicaragua, een SEF congres over internationalisering, en - voor wie nog goede voornemens wil maken - een artikel over de post-bul periode: wat voor leven is er na de universiteit.

- 4 Tinbergeninstituut en AIO's Esther van Rijswijk
- 7 Facts & Figures van een scheidende prof: Ankum
- 8 De lijdensweg van Nicaragua R. Soeters
- 13 In debat met Wim Kok drs. M. Bennis
- 14 Geridderd afscheid van Ankum Zeger Stinis & Gunnar Schumburg
- 15 Agenda
- 16 Internationalisering: het Peter Stuyvesant gevoel Robbertjan Roet
- 18 Fac-nieuws: EEFA, SEF, Age & NOBAS en:
Formatieverdeelmodel: de badmeester is een Zwemmer M. Lind
- 21 Vijf jaar na dato: 'The prudential man' Willem Leenen
- 22 Over Studeren, Geld en Onderwijsbeleid (II) Willem Leenen
- 23 Grenzeloos studeren: Een stage in 'Amazing Hong Kong' W.L. Drenth & J. van Breda Vriesman
- 25 J'Accuse Henk Koster
- 25 Slotwoord E. Slot
- 27 Roetersstraat !! C. Franco, M. Garcia en M. Virseda

Blad van de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam
Nummer 198, December 1993

Redactie:
Bas van den Berg
Pieter van der Does
Dr.Ir. H. Koster
Willem Leenen
Dr. J.K. Martijn
Esther van Rijswijk
drs. P.R.J. Roet
Gunnar Schumburg
Zeger Stinis

Fotografie:
Hans Lingeman
Robert Scheerder
Marian Vleerlaag

Opmaak:
Robbertjan Roet

Deadline:
Aanleveren artikelen februari-nummer vóór 3 januari en mededelingen voor agenda: 10 januari.

Adreswijzigingen:
Studentenadministratie,
Nieuwe Doelenstraat 15
1012 CP Amsterdam

Voor reacties, brieven en open sollicitaties is de redactie bereikbaar op:
Kamer 0.05 (E3) Roetersstraat 11
1018 WB Amsterdam
Tel: (020) 525.4297

Ingezonden brieven, artikelen en studierapportages kunnen worden ingekort.

Voorpagina:
Kerstengel

Verschijning:
8 x per jaar in een oplage van 4000 ex.

Advertenties:
Tarieven op aanvraag verkrijgbaar. Oprachten schriftelijk t.a.v. de penningmeester.

Advertenties in dit nummer van:
ABN AMRO
Coopers & Lybrand
Deloitte & Touche
KPMG Klynveld
KPN
Moret Ernst & Young
Procter & Gamble
Scheltema Holkema Vermeulen
VB Accountants

Zet- en drukwerk:
De Bussy Ellerman Harms BV.
ISSN 0166 - 1485

Tinbergeninstituut

Het Tinbergen Instituut, opgericht in 1987, is genoemd naar Jan Tinbergen, de Nederlandse econoom die in 1969 de Nobelprijs voor de economie kreeg. Het gaat om een samenwerking tussen de economische faculteiten van de VU, de UvA en de Erasmus universiteit. Sinds januari 1991 neemt ook het Economisch Instituut van de Universiteit van Leiden deel. Het TI bestaat uit twee onderdelen: het onderzoeksinstituut en de TGS (Tinbergen Graduate School), voor algemene en bedrijfseconomie. De TGS verzorgt het onderwijsprogramma van het tweede-fase onderwijs, de AIO-opleiding dus.

Sinds augustus van dit jaar heeft de Amsterdamse afdeling van het TI zijn intrek genomen in een heus achttiende-eeuws grachtenpand aan de Keizersgracht. Buitenlandse gasten van het instituut krijgen met een beetje geluk een bureau aan het raam, met een typisch Amsterdams uitzicht. De Rotterdamse afdeling is overigens in een moderner onderkomen gesitueerd, een Rietveld-pand. Op dit moment zijn er ongeveer 130 AIO's verbonden aan het Tinbergen Instituut.

ONDERZOEKSINSTITUUT

Het onderzoeksprogramma bestaat uit 9 projecten; Experimentele- Gedrag- en Politieke economie; Financiële-economie; Informatiesystemen en Accounting; Arbeid-

'Ik ga voor de wetenschap.' In tegenstelling tot wat je zou verwachten van studenten in het wetenschappelijk onderwijs gaat maar een klein gedeelte uiteindelijk voor de wetenschap. Zeker aan onze faculteit liggen de ambities meestal op andere gebieden. Wie er toch voor kiest vier jaar als 'Assistent in Opleiding' door het leven te gaan, loopt als econoom grote kans bij het Tinbergen Instituut terecht te komen. Van het hoe en waarom van het TI en het AIO-schap hadden wij als 'gewone' eerste-fase studenten vrij weinig wetenschap. Vandaar dit artikel.

Esther van Rijswijk

seconomie; Regionale- en Milieueconomie; Internationale- en Ontwikkelingseconomie; Strategie en Industriële-economie; Econometrie; Economische theorie, Methodologie en Geschiedenis van het Economisch Denken; en Mathematische besliskunde. Elk project heeft twee of drie coördinatoren die verbonden zijn aan de verschillende faculteiten. De samenwerking en de concentratie van het instituut op twee plaatsen moet een synergetisch effect tot stand brengen. Op deze manier hoopt het TI een instituut van internationale allure te worden. 'Internationale gasten zullen niet meer de gast zijn van een individuele, geïsoleerde hoogleraar, maar van het instituut. Op deze manier zullen zij in contact komen met andere gasten, bezoekers en AIO's. ...In de (goeie oude) vijftiger jaren waren er drie belangrijke criteria voor goed onderzoek: (1) een groep actieve en levendige onderzoekers; (2) goede sigaren; en (3) ruime voorradigheid van jenever. (Dit was vóór de zestiger jaren en het effect van sex op wetenschappers was nog niet openlijk onderzocht).' Aldus één van de directeuren, Herman van Dijk (Erasmus), in een column in de nieuwsbrief van het TI. De twee andere directeuren zijn overigens Rick van der Ploeg (UvA) en Frank den Butter (VU).

ONDERWIJSPROGRAMMA

Sinds september van dit jaar is Jan van Ours 'Director of Graduate Studies'. In deze hoedanigheid is hij voorlopig

twee dagen per week verbonden aan het TI en verantwoordelijk voor het onderwijsprogramma en de begeleiding van de AIO's. Dit zal uiteindelijk een full-time bezigheid worden. Hij is nog druk bezig met het opzetten van het programma. Voor de AIO's die nu aan het TI verbonden zijn is nog niet alles duidelijk. Matthijs Bouman, een nieuwe AIO bij Macro-economie bijvoorbeeld, vindt dat het tot nu toe aan structuur en organisatie ontbreekt. Cursussen worden laat aangekondigd of ineens afgelast. Van Ours wijdt dit probleem vanzelfsprekend aan het feit dat de organisatie nog in een beginfase zit. Binnenkort komt de onderwijsgids voor de AIO's uit die een hoop duidelijkheid moet scheppen. Bertholt Leeftink, vierdejaars AIO, wees zijn collega er overigens meteen op dat de situatie hoe dan ook een stuk beter is geworden dan 'in zijn tijd'. Wat hem betreft biedt de huidige opzet, hoewel die misschien nog niet helemaal soepel loopt, een beter onderwijsprogramma dan de oude situatie. Toen was er eerder sprake van ad hoc georganiseerde cursussen.

'Goede sigaren en veel jenever waren nodig voor goed onderzoek'

In de nieuwe opzet is het de taak van Jan van Ours de AIO's te begeleiden bij het in vier jaar afronden van hun proefschrift. Hij wil dan ook contact onderhouden met de AIO's. Elke nieuwe AIO wordt door hem uitgenodigd voor een 'Hallo hoe gaat het'-gesprek. Na het eerste jaar komt er een evaluatiegesprek waarin wordt gekeken hoever de AIO gevorderd is. In overleg

Foto: Robert Scheerder

'Director of Graduate Studies' Jan van Ours

en AIO's

met de begeleidende hoogleraar van de AIO wordt dan vastgesteld of het zinvol is het dienstverband voort te zetten.

Naast het onderzoek dat gedaan moet worden voor het proefschrift, worden de jonge onderzoekers geacht 1200 uur les te volgen en 1000 uur les te geven (in de vier jaar van hun aanstelling). In het eerste jaar ligt de nadruk op het volgen van onderwijs. Het TI adviseert om pas in het tweede jaar te beginnen met les geven. Het TI probeert de AIO zoveel mogelijk te stimuleren tot het volgen van cursussen etc. om op deze manier de kennis te verbreden. Door het invoeren van de Tweefasen structuur en het terugbrengen van de eerste fase naar één jaar, is een gedeelte van het onderwijs in feite doorgeschoven naar de tweede fase.

In het eerste jaar worden de AIO's met name geacht 'skills-' en 'core courses' te volgen. Bij de skills courses gaat het om zaken als 'sociale en communicatieve vaardigheden', 'toegepaste economische methoden' en 'dataverzameling en analyse'. Het is de bedoeling dat twee van deze drie cursussen gevolgd worden.

De core courses hebben als doel de economische kennis te verbreden. Het zijn basis-cursussen op vier vakgebieden; bedrijfs-economie, macro-economie, micro-economie en econometrie. Er moeten zes core courses gevolgd worden. Het is dus niet de bedoeling alleen cursussen op het eigen gebied te volgen.

Na deze core courses kunnen de AIO's in het tweede en derde jaar de meer gespecialiseerde field courses gaan volgen die ook door het TI worden georganiseerd. Ook kunnen ze bij andere netwerken cursussen gaan volgen.

De kritiek van de twee eerder genoemde AIO's is dat het aanbod van core courses teveel de 'mainstream' volgt. Hierdoor zou je in het eerste jaar teveel in één richting gepusht worden. Er zijn nauwelijks mogelijkheden om van die mainstream af te wijken. Een voorbeeld hiervan is het behandelen van het boek van Blanchard en Fisher

('Lectures on Macroeconomics') bij een core course van Macro. Dit is het cultboek van dit moment, dat moet je in je kast hebben staan als Macro-econoom.

Naast de skill- en core courses organiseert het TI andere educatieve activiteiten als Workshops, leesclubs en lunch seminars. Het idee van de lunch seminars is dat er elke week een presentatie van een paper

eerste fase opleiding is in feite een uitgekilde economie opleiding. Het AIO-schap is een mooie aanvulling hierop. Promoveren is in elk geval niet de hoofdreden. Ik geloof niet in titels. Pas in het laatste jaar ben je echt met je proefschrift bezig. Dan moeten al die losse stukken die je in de afgelopen jaren geproduceerd hebt tot één geheel gesmeed worden. Je komt dan nauwelijks

meer toe aan nieuwe dingen. Dat is wel jammer. Wat ik leuk vind aan het AIO-schap is het bezig zijn met dingen die je interesseren, aangevuld door onderzoek, verder leren, en ik vind les geven heel leuk. Het is één van de meest afwisselende banen die je kunt bedenken. Bovendien heb je veel vrijheden. Je kunt voor een groot gedeelte je tijd zelf indelen." Het treffende bewijs van deze laatste opmerking wordt gevormd door het feit dat ik bij terugkomst op de AIO-kamer dit keer maar één persoon aantref. Matthijs is waarschijnlijk aan het schaatsen.

Illustratie: Tinbergen Instituut

Keizersgracht 482: Het Tinbergeninstituut

van een AIO plaatsvindt die becommentarieerd wordt door een andere AIO. Dit alles voor een publiek van AIO's, studenten en collega onderzoekers.

WAAROM AIO?

Op de vraag waarom iemand AIO wordt aan het Tinbergeninstituut is het antwoord van de twee AIO's lacherig: 'Omdat je dan een PC tot je beschikking krijgt'. Voor het gigantische salaris hoef je het in elk geval niet te doen. Dit loopt op van f1950,= (bruto!) in het eerste jaar, tot f3500,= in het vierde jaar. De idee achter het lage beginsalaris is dat een gedeelte van het loon wordt ingeleverd in ruil voor de cursussen die aangeboden worden. Verder biedt het TI nog een aantal faciliteiten in de vorm van goedkope boeken, vergoeding van de reiskosten van het bezoeken van congressen en conferenties en een vergoeding voor de kosten van het uitprinten, controle van het gebruik van Engels etcetera van het uiteindelijke proefschrift.

"Je krijgt uitstel van dienst" valt als antwoord eigenlijk in dezelfde categorie als de PC. Als blijkt dat ik met deze antwoorden geen genoeg neem doet Bertolt een poging met "interesse voor het vak". "De

De eerste fase opleiding is in feite een uitgekilde economie opleiding. Het AIO-schap is een mooie aanvulling hierop. Promoveren is in elk geval niet de hoofdreden. Ik geloof niet in titels. Pas in het laatste jaar ben je echt met je proefschrift bezig. Dan moeten al die losse stukken die je in de afgelopen jaren geproduceerd hebt tot één geheel gesmeed worden. Je komt dan nauwelijks

R

VSAE SEF EEFA

Schuimend het nieuwe jaar in !!!!

De verenigingen van de FEE presenteren:

FAA

DE

MAA

NIEUWJAARSBORREL

AAA

NOBAS

DATUM: 3 januari 1994

VIAE

TIJD: 15.00 - 18.00

AGE

PLAATS: Centrale Hal

PRIJS: f 1,- per consumptie

Linking Pin

Panta Rhei

Procter & Gamble

INVITES TOP STUDENTS

ACROSS EUROPE AND THE MIDDLE EAST TO THE
1994 EURO FINANCIAL SEMINAR

We offer 50 students the opportunity to enter the real business world and develop management and financial skills working with Procter & Gamble Executives on a major European project drawn from our own experience.

LONDON

1994

Applicants should meet the following requirements:

- Qualities of leadership
- Outstanding academic record
- Graduation in 1994 or 1995
- Good knowledge of English

The Euro Financial Seminar will be organised by:

Procter & Gamble's U.K. headquarters in London.

We will hold two sessions:

- April 10 - April 15, 1994
- April 24 - April 29, 1994

**Travel and accommodation expenses will be paid
for those students selected.**

Please send "Curriculum Vitae" with academic qualifications in English by January 7, 1994 to:

Euro Financial Seminar

Procter & Gamble Benelux N V

Divisie Nederland, Ms. I van Toor, Postbus 1345,
3000 BH Rotterdam

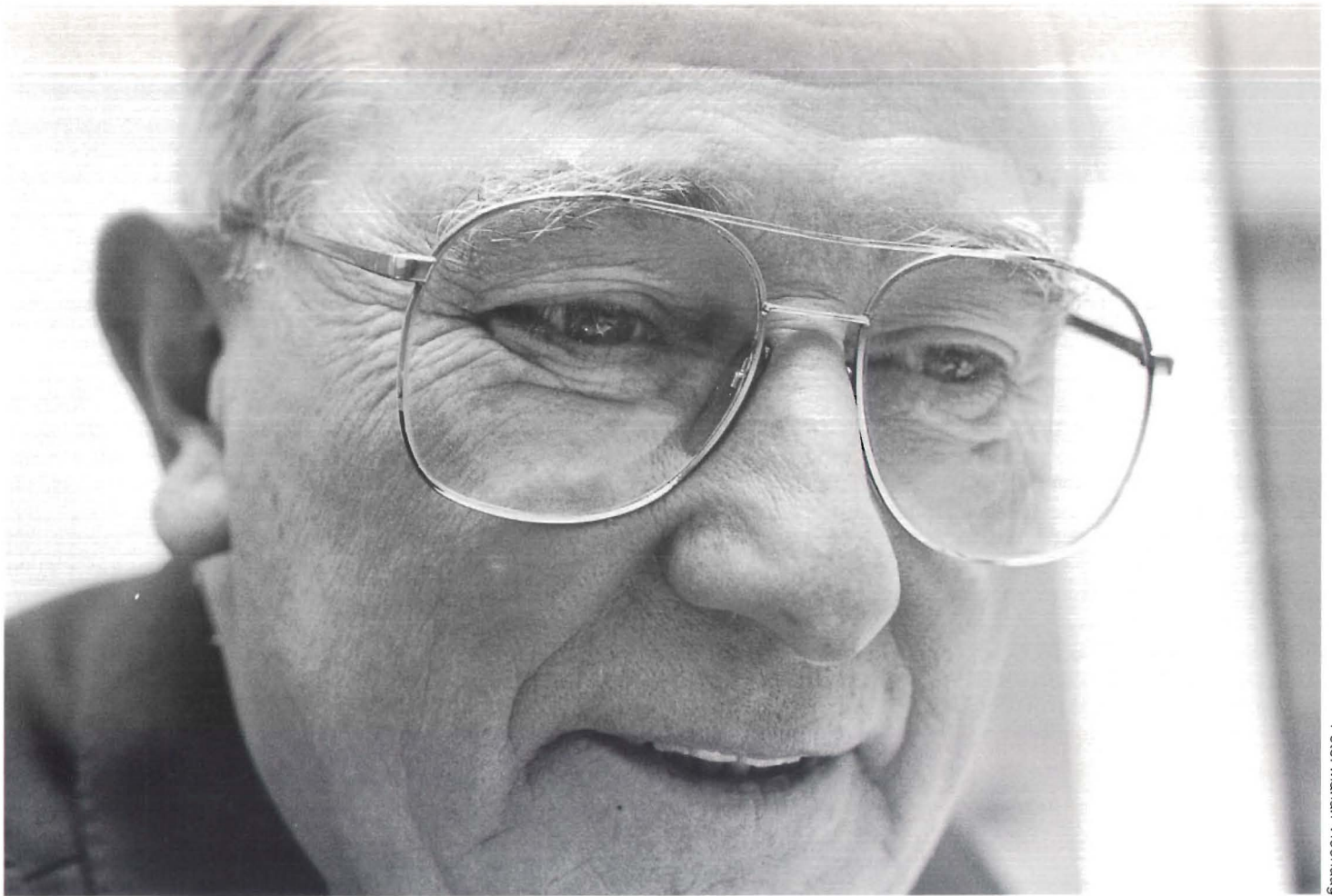

Foto: Marian Veeftaag

FACTS AND FIGURES VAN EEN SCHEIDENDE PROF

Naam:	<i>Pol (Leopold Alfred) Ankum.</i>	Welke kranten / tijdschriften leest u:	<i>NRC, Fin. Dagbl., HP De Tijd, Economist, Business Week.</i>
Geboorte datum / plaats:	<i>21-08-1932, Amsterdam.</i>	Hoe brengt u uw vakantie door:	<i>Zwervend in Frankrijk.</i>
Burgerlijke staat:	<i>Gehuwd.</i>	Grootste ergernis:	<i>Mensen die drie keer hetzelfde vragen.</i>
Vooropleiding / vorige functies:	<i>Doctoraal economie UvA, Doctoraat idem 1969, hoogleraar Financiering FEE.</i>	Kan me wakker maken voor:	<i>Niets!</i>
Huidig onderzoek:	<i>Agency problemen.</i>	Slechtste gewoonte:	<i>Eigenwijsheid.</i>
Kleur ogen:	<i>Grijsblauw.</i>	Beste eigenschap:	<i>Geen.</i>
Lengte:	<i>1.72 m.</i>	Leukste eigenaardigheid:	<i>?</i>
Kleur haar:	<i>Grijs.</i>	Meest gebruikte grap in de collegezaal:	<i>(Tegen te laat komende student:) Excuseer mij dat ik vast begonnen ben!</i>
Gewicht:	<i>80 kg.</i>	Hoe denkt u over studenten:	<i>Al 35 jaar goed.</i>
Schoenmaat:	<i>42.</i>	Favoriete econoom:	<i>Eugene Fama.</i>
Bijnaam:	<i>?</i>	Stel: u wint vandaag f100.000,- in de loterij, dan zou u beleggen in:	<i>Winkelcentra.</i>
Meest geliefde imago:	<i>Goed docent.</i>	Wat is de grootste misvatting onder economen?	<i>Dat prijzen/koersen voorspelbaar zijn.</i>
Muzikale voorkeur:	<i>Mozart (kamermuziek).</i>	Wat is de meest gangbare misvatting onder economen?	<i>Dat prijzen niet voorspelbaar zijn.</i>
Favoriete boek:	<i>R.F. Harrod - The Life of John Maynard Keynes.</i>	Wat is uw meest gekoesterde opvatting/overtuiging?	<i>Dat elk voordeel met zijn nadeel wordt gekocht.</i>
Favoriete kunstenaar:	<i>Vermeer.</i>	Grootste uitdaging:	<i>De VUT.</i>
Favoriete drank:	<i>Medoc Grand Cru.</i>	Grootste angst:	<i>Geen.</i>
Favoriete kleur:	<i>Rood.</i>		
Favoriete kleding:	<i>Vrijetijds.</i>		
Favoriete vervoermiddel:	<i>Auto.</i>		
Hobbies / tijdverdrijf:	<i>Tennis / Piano spelen / Lezen.</i>		

Lees ook het interview op pag. 14

De lijdensweg van

Nicaragua, een land met ongeveer 4,5 miljoen inwoners, is al jaren op zoek naar het licht. In 1979 groeide de hoop op het vinden van de weg die het volk naar dit licht zou leiden. Het licht dat de mensen zou bevrijden van het dictatoriale bewind van de familie Somoza waaronder men sinds 1937 had verkeerd. Deze hoop kon ontstaan doordat het volk in 1979 via een revolutie een einde had gemaakt aan het "Somoza-tijdperk". De Sandinisten, genoemd naar de in 1934 door Somoza vermoorde vrijheidsstrijder Augusto Cesar Sandino, kwamen aan de macht. Hun bedoeling was het land, dat voor een groot deel in bezit was geweest van Somoza en zijn handlangers, terug te geven aan het volk.

De revolutie had een ontwrichte economie veroorzaakt. Er was een oogst overgeslagen en veel fabrieken waren door de opstand verwoest. De nieuwe bewindvoerders zeiden direkt dat het vormen van een staat zoals die door het volk verlangd werd wel opoffering zou vergen, maar wie had dat er nou niet voor over? Alles was immers beter dan de onderdrukking. Boeren zouden land krijgen om vrij te kunnen bewerken, de sociale voorzieningen zouden worden verbeterd en de armen zouden niet meer hoeven lijden. De opofferingen aan het begin zouden dik betaald worden met de toekomstige voorspoed. Het volk stond achter de hervormers en nu kon het werk beginnen.

Water halen

De mensen op straat glimlachen niet meer, of er moet net een 'Cuba Libre' aan te pas zijn gekomen. Wat betreft tegenspoed en ellende steekt Nicaragua met kop en schouders boven haar buurlanden uit. Een dictatuur onder Somoza, het idealisme van de Sandinisten en het schuchtere kapitalisme van de UNO, niets wil het land uit haar dal helpen. De haar zo bekende burgeroorlog staat weer op uitbreken. Een analyse vanuit het hol van de leeuw waar een student van onze faculteit zijn scriptie schrijft.

R. Soeters

DE BERGEN IN

Zo dachten ook Martha en Armando, een echtpaar waarbij ik de eerste vijf weken van mijn verblijf in Nicaragua woonde. Beiden economiestudent die het Sandinistische ideaal wilden verwezenlijken. Armando richtte zich op het meer organisatorische vlak. Martha ging een paar jaar op 'veldwerk'. Het eerste jaar voor dik drie maanden de bergen in om het volk te alfabetiseren. Tussen 1979 en 1982 werd het analfabetisme teruggebracht van 50 % naar 13%. Dit werk hield niet in dat je naar de plaats van bestemming werd gereden en aan het werk kon. Voor sommigen was het dagen lopen door vaak onbegaanbare paden met zoveel mogelijk eten op de rug.

De financiering van deze projecten werd steeds moeilijker omdat Nicaragua vanaf 1981 constant minder economische hulp kreeg van de VS. Dezen ondersteunden het Sandinistisch ideaal niet omdat dit teveel leek op het bewind van de toenmalige Sovjet-Unie. Vanwege haar ligging waren de politieke belangen van de VS in Nicaragua erg groot zodat Reagan probeerde met economische maatregelen de politieke druk op Nicaragua op te voeren. Hiermee hoopte hij dat er een andere koers gevaren zou worden in Nicaragua. Was dit bij aanvang alleen door het minimaliseren van de hulp, in de loop van de jaren tachtig kwam er een handelsboycot bij en financiële hulp aan de contra's. De contra's bestonden uit oud Somoza aanhangers en mensen die uit teleurstelling met het door de Sandinisten bereikte resultaat overliepen naar het kamp van de con-

tra's. Hen werd geld en land in het vooruitzicht gesteld. De contra-aanhang groeide sterk en er ontstond een burgeroorlog. Steeds meer jonge jongens werden opgeroepen voor hun dienstplicht om tegen de contra's te vechten. Dienstweigering was niet mogelijk en de dienstplicht ontvluchten kon alleen door het land uit te gaan of onder te duiken. Ondertussen moesten de vrouwen, bewaakt door het leger (of gewoon door burgers met geweren) zaaien en oogsten.

ECONOMISCHE NAÏVITEIT

De economische politiek van de Sandinisten was niet erg consistent. Uitgaven werden door het drukken van geld gefinancierd. De expansieve begrotingspolitiek leidde tot een tekort op de lopende rekening dat in 1986 ongeveer 20% van het BNP behelsde en een beleid van multipole wisselkoersen voor de im- en export leidde bij de genationaliseerde centrale bank tot grote verliezen. Ook deze werden met het drukken van geld gecompenseerd. Dit beleid heeft de inflatie in Nicaragua doen toenemen tot meer dan 33.000% in 1988. In 1988 was de economische situatie zo verslechterd dat er een monetaire hervorming werd doorgevoerd. Om de inflatie te verlagen, de relatieve prijzen te herstellen, het productiesysteem efficiënter te maken en de export te stimuleren werd er een nieuwe munt ingevoerd en een enkelvoudige wisselkoers ingesteld waarbij tegelijk een devaluatie plaats vond. De lonen werden verhoogd, maar tegelijk vond er een prijsstijging van de basisgoederen plaats waardoor de reële lonen niet verbeterden maar juist verslechterden.

UNO VERANDERT KOERS

Bij de oorlog die ondertussen was ontstaan tussen de Sandinisten en de contra's kreeg

Nicaragua

bijna elke familie te maken met sterfgevallen. De enigen die er beter van schenen te worden waren de bewindsvoerders. Een veel gehoorde klacht van de mensen hier ten opzichte van de Sandinistische regering is dat terwijl zij, Daniel Ortega en de zijnen, veilig in Managua de oorlog dirigeren, het gewone volk weer voor de schade, in dit geval de dood, moest opdraaien. Voor veel mensen is dit ook de reden voor de overwinning van de UNO (Union Nacional Opositora) van de in 1990 ingestelde verkiezingen. De UNO is een coalitie van 14 partijen die samen de door de Sandinisten ingestelde verkiezingen zijn ingegaan om een kans te maken een overwinning te behalen op de Sandinistische regering. De overwinning van de UNO betekende dat er nogmaals een nieuwe weg werd ingeslagen op zoek naar politieke stabiliteit en economische voorspoed. De aanstelling van de nieuwe regering was voor de buitenlandse economische gemeenschap een reden om weer economische hulp te bieden aan Nicaragua. In nauwe samenwerking met het IMF en de Wereldbank werd een stabilisatie- en aanpassingsprogramma opgesteld dat tot economische groei zou moeten leiden. Het stabilisatieplan werd in 1991 doorgevoerd. Hierbij werd weer een nieuwe munt ingevoerd, weer een devaluatie doorgevoerd en werden ook weer loon- en prijsmaatregelen genomen. Daarnaast eiste het IMF een gedisciplineerd begrotingsbeleid. Dit hield voor Nicaragua in dat de inkomsten moesten toenemen en de uitgaven sterk moesten afnemen. Primair doel van het stabilisatieprogramma was het terugbrengen van de inflatie tot een acceptabel niveau (voor 1992 werd door het IMF een inflatie van 15% toegestaan). Tevens zou de devaluatie leiden tot een betere concurrentie op de wereldmarkt waardoor de exporten zouden toenemen en het bestaande tekort op de handelsbalans zou afnemen.

TWEELEDIG RESULTAAT

De resultaten van het stabiliseringsprogramma en aanpassingsprogramma zijn tweeledig. Enerzijds is het bereiken van prijsstabiliteit zeer goed gelukt. Twee maanden na instelling van het plan (mei

'91) was de inflatie teruggebracht tot tussen de 1 en 2 procent per maand. Anderzijds hebben de maatregelen de productiesector niet geactiveerd. Dit heeft zowel politieke als economische redenen. Op het politieke vlak zijn er zeer veel onduidelijkheden omtrent de eigendomsrechten. Er bestaan productie-eenheden waarop door vier verschillende mensen een beroep wordt gedaan. Deze zijn de eigenaren van voor de Sandinistische revolutie, de mensen die het hebben verkregen tijdens de machtswisseling van 1990, en de mensen die het na de machtswisseling hebben gekocht. De slechte regeling van het eigendom leidt tot onzekerheid bij de

Foto: Rob Soeters

*"Alleen boeren en arbeiders zullen doorgaan tot het einde" **

producent en bij de financiële instellingen waardoor of geen initiatief wordt genomen tot produceren danwel de banken niet bereid zijn krediet te verlenen om te kunnen produceren.

De niet-activering van de productiesector kent ook zijn economische redenen. Door het nog steeds overgevaardeerd zijn van de wisselkoers is importeren goedkoper dan produceren in het binnenland. Daarnaast zijn de privatiseringen die zijn doorgevoerd om de overheidssector te verkleinen veel te snel gegaan. Veel bedrijven hebben niet de tijd gehad om zich aan de nieuwe marktomstandigheden met

volkomen concurrentie aan te passen.

DE ANARCHIE VAN VIOLETA

Er bestaat in Nicaragua nu een werkloosheid van 60%, het inkomen per capita is gedaald tot een niveau van voor 1945 en de criminaliteit is hoger dan ooit, waar wij, vier studenten van de UvA, helaas ook de dupe van zijn geworden: in onze gehuurde bungalow werd ingebroken en de dief had geluk, er lag wat geld en een computer met diskettes waarop al de helft van de scriptie stond. Vier jaar geleden was prostitutie hier in Nicaragua een relatief klein probleem, nu bieden meisjes vanaf dertien jaar hun lichaam aan om aan hun eigen eten en dat voor hun kinderen te komen. In het leger vallen ontslagen om de omvang te reduceren en daarmee de kosten te drukken. De gedupeerden sluiten zich aan bij militante groeperingen, de zogenaamde 'recompas'. Anderen sluiten zich aan bij de 'recontra's', vechten totdat de aan hun gedane beloften worden nagekomen. Er ontstaat een situatie waarin de kans op een nieuwe burgeroorlog steeds groter wordt, iets waar het grootste deel van de bevolking niet aan wil denken omdat de wonden van de afgelopen oorlog nog lang niet geheeld zijn. Ondertussen heerst er op bestuurlijk niveau een complete anarchie waarin geen besluiten worden genomen. Herhaaldelijk blijkt een groot deel van de macht nog in handen te zijn van de Sandinisten waarbij Daniel Ortega en zijn broer, hoofd van het leger Humberto Ortega, de hoofdrol spelen. Ze trachten door het stimuleren van stakingen en andere ongergeldheden het volk op te zetten tegen het gevoerde beleid. De president Violeta Chamorro en haar schoonzoon, meneer Lacayo,

laten dit toe waardoor het lijkt alsof de twee hoofdvertegenwoordigers van de UNO marionetten zijn van de vroegere Sandinistische leiders. En het volk, het volk begint de hoop op te geven. Alles is geprobeerd: een dictatuur, een populistisch/ socialistisch bewind, en een 'democratisch' bewind.... what's next?

Rob Soeters is vijfdejaars economiestudent aan de FEE.

* Opschrift; standbeeld ter herinnering aan de revolutie van '79.

**Zojuist heeft hij de Wet
van Murphy
opnieuw uitgevonden.**

“Kwart over vier. Zuchtend denk ik terug aan wat mijn hoogleraar zei: ‘Een goede accountant vindt de juiste balans tussen gezond verstand en intuïtie.’

Hij had zeker nog nooit van Murphy gehoord. En ook niet van maandagen, onoplosbare problemen en afwezige mentoren.

Half zeven. Ik loop even naar hiernaast. Daar zit nog zo'n ‘veelbelovende’ trainee. Hetzelfde jaar afgestudeerd als ik.

‘Ook nog zo laat bezig?’, grijnst hij. Terwijl hij z'n jas van de kapstok pakt, vertelt-ie dat hij vijf minuten geleden een wereldklus heeft afgerond. Drie maanden aan gewerkt.

Ik glimlach moeizaam. ‘Het leek wel of niets goed kon gaan vandaag.’

Hij vraagt of-ie ons op een biertje kan trakteren.

‘Ons?’, vraag ik.

‘Ja, jij en Murphy.’

In het café praat hij enthousiast over ‘zijn’ cliënt. Ik luister. Afgunst verandert geleidelijk in inspiratie.

Half een. Thuis. Opeens weet ik hoe ik verder moet. Kan niet tot morgen wachten en pak meteen een blocnote.”

Accountants & Consultants

De Top. Het sleutelwoord voor een selecte groep HEAO'ers en bedrijfseconomen die bij KPMG Accountants & Consultants werken aan hun carrière. Managing the client, managing the business, managing the people. En tenslotte: managing yourself.

Ondernemers dus, die binnen tien jaar tot de absolute top van de internationale financiële dienstverlening behoren.

Geïnteresseerd? Informeer dan bij Bureau Werving & Selectie, Burgemeester Rijnderslaan 10, 1185 MC Amstelveen, telefoon 020 - 656 71 62.

Wat heb je aan een helder carrièrepad als je eigenlijk niet vooruit komt?

Je staat op het punt van afstuderen en denkt aan je carrière. Begrijpelijk. Dan kun je twee dingen doen. Je zoekt een bedrijf op en wacht tot je in het diepe mag. Of je praat met de mensen van Moret Ernst & Young registeraccountants.

Onze carrière-policy is namelijk bijzonder helder: bedrijfs-economen met pit krijgen bij ons alle ruimte. In feite bepaal je je eigen weg naar de top. Meer weten? Bel dan nu met de heer R.J. Ekkebus, telefoon: 010 - 4074368.

Praat 'ns met de mensen van Moret Ernst & Young.

In debat met Wim Kok

Met de verkiezingen in het verschiet wilde minister van financiën Kok graag eens van gedachten wisselen met een aantal Amsterdamse studenten over onderwerpen als sociale zekerheid, Europese integratie en milieu. De PvdA benaderde de AGE en AGE's Folkert Buis nam de organisatie (en het voorzitterschap) op zijn schouders. Het resultaat was een goed bezocht debat op zondagmiddag 21 november jongstleden in de stijlvolle Agnietenkapel aan de Oudezijds Voorburgwal.

—
drs. M. Bennis
—

De tien forumleden die door de AGE waren geselecteerd om Kok het vuur na aan de schenen te leggen, bleken bij meerderheid reeds afgestudeerd als econoom. Geen van hen was van plan zich door deze Nijenrodeaan de kaas van het brood te laten eten en een enkeling gebruikte ondanks zijn heimelijk ontzag een pittige discussieerwijze waarbij ook op "mag ik even uitpraten" gescoord kon worden. Maar Kok wilde niet armpje drukken, hij wilde een 'open dialoog' met de aanstormende generatie.

RECHTSE DIRECTE

"Meneer Kok wil met ons over de toekomst praten maar laten we eerst eens naar de prestaties van minister Kok in deze kabinetsperiode gaan kijken". De eerste vragensteller wees op een enkel punt waar het beleid van de minister zijns inziens in gebreke was gebleven; de collectieve lastendruk bleek een vol procent hoger uitgevallen dan beoogd in het regeerakkoord. Helaas slaagde hij er niet in zijn voorgenoemen felheid ook inhoudelijk vorm te geven. Vermoedelijk was tevoren breed uitgemeten hoe de minister na een *rechtse directe* om genade zou smeken en dus mochten vrienden en bekenden niet worden teleurgesteld. Wat later dreigde het even spannend te worden toen Kok ongevraagd vermeldde zich te schamen voor het Europees landbouwbeleid en met name voor het deel van het Europees budget dat hiermee gemoeid is. De minister bleek op de hoogte van de theorie van de comparatieve voordelen ("het is toch goed als we allemaal maken waar we het best in zijn, niet waar?"). Hij was er echter niet toe te verleiden zich - mede met het oog op de ontwikkeling van Oost-Europa - voorstander te tonen van een ogenblikkelijke liberalisatie van de Europese landbouw. De politieke marges zijn smal en het uit-

spreken van intenties kan gevaarlijk zijn. De politicus Kok verklaart zich dus voorstander van wat ruimere quota en wat lagere tarieven; liever afgewogen kruidentieren dan ferm houthakken. Het is inherent aan politiek: zo strijk je niemand echt tegen de haren in, je lijkt genuanceerd en je hebt de realiteit aan je zijde. Dezelfde voorzichtigheid viel te bespeuren bij de bespreking van de algemeen verbindend verklaring van CAO's. Kok is genoeg econoom en sociaal-democraat om in te zien dat deze beperking van de contractvrijheid ten koste gaat van de positie van de 'outsiders' op de arbeidsmarkt, maar kennelijk te veel ex-vakbondbestuurder en politicus om zich hard te maken voor afschaffing van deze vorm van bescherming van 'insiders'. Nog een voorbeeld van politieke terughoudendheid: met het forum is ook Kok voorstander van - de op papier aantrekkelijke - verschuiving van de lasten van arbeid naar milieuvervuilende productie. Eenzijdig beleid van Nederland buiten Europees verband wordt echter afgewezen. Misschien logisch

maar je wordt er wel een beetje kriebelig van. Europese besluitvorming is nog trager dan nationale en terecht werd opgemerkt dat dit als nadeel van de Europese integratie moet worden aangemerkt.

IDEOLOGISCHE EENSGEZINDHEID

Een reden dat het debat niet knetterde was wellicht dat de minister en het forum het in grote lijnen wel eens waren. Als er al sprake was van een meningsverschil, betrof het het tempo van veranderingen, niet de richting. Uitspraken als 'De PvdA heeft de WAO verkwanseld' of 'handen af van oma in het bejaardenhuis' zouden meer theater hebben opgeleverd maar economen hebben blijkbaar meer gevoel voor Pareto dan voor Shakespeare. Ongestraft bleef dan ook Koks opmerking dat de uitkeringen in deze kabinetsperiode niet achteruit zijn gegaan.

Het is ook niet makkelijk om Kok uit de tent te lokken. De man is zo ontzettend redelijk, wat valt er dan nog te polariseren? Bovendien waken Kok en zijn adviseurs er wel voor om politiek gevoelige uitspraken te doen. De belangstelling voor politiek zal ook door dit debat niet herleven: het gaat te vaak over een beetje meer of een beetje minder. Een echt principiële discussie is het helaas niet geworden. Misschien zijn we het ideologisch wel aardig eens in Nederland, het pragmatisme van D66 beleeft gouden tijden. Wie zou er van zijn stoel zijn gevallen als Rick van der Ploeg op de tiende plek van de VVD-lijst had gestaan?

Martijn Bennis is docent bij de vakgroep Macro-economie.

R

Rostra Economica is op zoek naar een slagvaardige Penningmeester. Geen voorkennis vereist, maar belangstelling voor financiën en actief kunnen werven op de advertentiemarkt werken in je voordeel.

Geïnteresseerd? Kom eens langs op kamer 0.05 (E3) of bel: 525.4297.

Geridderd afscheid

Na uw studie bent u in 1958 begonnen als wetenschappelijk medewerker aan FEE. U heeft dus vele belangrijke ontwikkelingen op het gebied van de financiering direct mee gemaakt: van Markowitz's portefeuille theorie en het 'Capital Asset Pricing Model' in de jaren '50 en '60 tot het market-microstructure model anno 1993. Wat is volgens u het praktische belang van deze theorieën voor de nieuwe generatie financiers?

"Als je met praktisch belang bedoelt: waar houden mensen in het bedrijfsleven zich mee bezig dan moet ik zeggen, dat ik wel eens mijn twijfels over het nut van de theorie heb.

De ontwikkelingen binnen de wetenschap an sich vind ik heel interessant. Voor de verklaring van financiële verschijnselen, waar men op het ogenblik veel mee bezig is, is dit heel nuttig en zinvol. Daarna komt onmiddellijk de vraag: de financial manager, die voor een onderneming werkt, wat moet die daar nou mee? Dan is mijn antwoord, dat hij er eigenlijk maar heel weinig mee kan.

Een gevoel van vervreemding bekruipt mij, als ik 's ochtends hier op de faculteit in de wetenschappelijke journal of finance zit en dan dezelfde middag een commissarissenvergadering bezoek waar reële financiële beslissingen worden besproken. Het verschil tussen beide werelden is veel te

In de 35 jaren die hij aan onze faculteit verbonden is geweest heeft hij veel jong talent klaar mogen stomen voor een loopbaan in academia of bedrijfsleven. Parallel aan zijn academische carrière liepen baanbrekende ontwikkelingen op zijn vakgebied, ondernemingsfinanciering. Ingrijpende veranderingen in het wetenschappelijk onderwijs heeft hij direct mee mogen maken. Op 8 december jongstleden werd hij na zijn afscheidscollege gedecoreerd met de Orde van de Nederlandsche Leeuw. Rostra sprak met deze haute financier over het onderwijs, de wetenschap en het vak financiering.

Gunnar Schumburg & Zeger Stinis

groot. Ik heb een beetje het gevoel dat de wetenschap zich minder richt op datgene wat binnen ondernemingen gebeurt. De belangstelling richt zich momenteel veel meer op financiële markten en instellingen."

Zoals u zojuist aangaf, is er momenteel grote aandacht voor de spectaculaire ontwikkelingen op de kapitaalmarkt. Welke andere ontwikkelingen signaleert u binnen de financiering?

"Je ziet een hele duidelijke verschuiving, in de wetenschappelijke beoefening van financiering, van een normatieve theorie naar een positieve theorie. In de tijd van

Limperg (die in 1922 onze faculteit opzette), Van der Schroeff en Mey was men bezig om te komen tot uitspraken over vragen als hoe ondernemers moeten financieren, hoe moeten zij hun beslissingen nemen. Daarna vond er een duidelijke verschuiving plaats naar de positieve, theorie; de theorie die allerlei verschijnselen wil verklaren. Ik denk dat die verschuiving er toch wel toe leidt, dat de man in de onderneming met lege handen staat op een aantal punten."

Welke financiële theorie is volgens u de meest baanbrekende geweest?

"Ik denk dat dat de benadering van Markowitz en de daaruit afgeleide Moderne Portefeuille Theorie en het Capital Asset Pricing Model zijn. Dan zie je weer heel duidelijk, dat er vanuit de

normatieve beleggers een positieve theorie groeit ter verklaring van de prijsvorming van financiële markten. Daar wordt dan ontzettend veel mee gestoeid. Er worden allerlei aanvullingen en veronderstellingen geformuleerd die daarna weer worden verworpen. Ik denk dat dit toch een heel belangrijke ontwikkeling is geweest en ik denk dat die nu nog betekenis heeft voor mensen in ondernemingen, omdat de relatie rendement-risico er veel meer op de voorgrond door gekomen is."

RENTENIEREN OP 'T CARIB

Bij de recente ontwikkelingen in financiering en belegging is de theoretische benadering hoofdzakelijk gericht op de return. Nu ontwikkelen zich meer theorieën op het gebied van het voorspellen van het risico-element zoals bijvoorbeeld ARCH & GARCH modellen. Welke ontwikkeling zal in de nabije toekomst volgens u van belang zijn?

"Moeilijke vraag. Arch en Garch modellen zijn op zichzelf best mooi en vormen leuke intellectuele uitdagingen maar of het mogelijk gaat worden om prijzen, rendement en risico duidelijk te voorspellen vraag ik me af."

U twijfelt aan het nut van dit soort modellen?

"Ik betwijfel inderdaad of daar echt hele concrete dingen uit kunnen komen. Het kan best een heel leuke exercitie worden. Of het aankoopbeleid van een belegger hierdoor zal worden bepaald? Dat geloof ik niet.

Als iemand risico en rendement zou kunnen voorspellen dan zal hij dat wel voor zichzelf houden. Wonen op de Canarische eilanden, 's ochtends bellen met je commissienair en verder een vrij leven leiden. Vooral niets aan anderen vertellen.

Al die mensen die mij krantjes proberen te verkopen waarin staat dat ze risico en rendement zo goed voorspeld hebben en dat

Foto: Marian Vleerlaag

prof. Ankum verlaat de FEE vol organisatiedrift

van prof. Ankum

ik dit of dat aandeel moet kopen, vind ik onzinnig. Die proberen geld te verdienen aan dienstverlening; een krantje maken. Niet omdat ze het kennelijk zo goed weten, anders zouden ze dat nooit doen. Enfin, dat is een bekend verhaal."

FACULTEIT

U heeft ook belangrijke ontwikkelingen in het onderwijs meegemaakt, bijvoorbeeld de introductie van de twee-fasen structuur. Heeft u het gevoel dat zulks de kwaliteit van het onderwijs ten goede gekomen is?

"Ik denk dat de invoering van de Twee fasen structuur vooral een vormverandering is geweest. Als je het onderwijs vergelijkt met 30 jaar geleden, is alleen de breedte van de opleiding minder geworden. De diepte is zeker niet verloren gegaan. Men moet misschien minder vakken doen dan vroeger maar ik denk dat de vakken die de student nu volgt vaak op een dieper niveau worden bestudeerd.

"Vroeger hadden we de propaedeuse, het kandidaats en het doctoraal. In het kandidaats zaten allerlei verplichte vakken, zoals geschiedenis, burgerlijk recht en economische aardrijkskunde. Op zichzelf vond ik dat wel nuttig, omdat je gewoon allerlei dingen meepakt waar mensen nu helemaal niet meer aan toe komen. Maar daardoor was de diepgang van de vakken wel minder. Ik vind zeker niet dat we nu slechtere economen afleveren. Of ze beter zijn weet ik ook niet."

DE MODERNE STUDENT

Er wordt veel gesproken over de verzakelijking van het onderwijs. Heeft u het gevoel dat de opleiding nu praktijkgericht is dan vroeger?

"Ik denk het wel. Maar dat begon al een jaar of 15 geleden. Toen is begonnen met het meer doceren van pragmatische zaken zoals het maken van een kasbegroting, voorraadtheorie, debiteurenbeleid enz. Deze dingen ben je waarschijnlijk weer vergeten tegen de tijd dat je afgestudeerd bent, maar als je het nodig hebt weet je in ieder geval waar je het weer kan vinden. Dat vind ik belangrijk.

"Ik zie het belang van een studie economie vooral in het aanleren van een bepaald denkkader zodat de student zichzelf in korte tijd bepaalde materie eigen kan maken.

Als ik in de praktijk rondkijk en ik heb te maken met juristen, en ik zet daar econo-

men naast, dan zie je dat die een volkomen andere manier van denken hebben".

Vind U dat de student ook veranderd is?

"Dat heel duidelijk. Zeker als je de jaren 70 vergelijkt met de jaren 80. In de jaren 70, na de bezetting van het Maagdenhuis, waren de studenten veel meer maatschappelijk geïnteresseerd. Dat mis ik nu weleens.

De belangstelling voor het vak financiering is duidelijk iets van de jaren 80. Dat vind ik natuurlijk vreselijk leuk, die belangstelling voor mijn hobby. Want het is natuurlijk voor een gedeelte een hobby.

De aanpak van de studie door studenten is veel zakelijker geworden. Ik denk dat dit voor een gedeelte noodzaak is met de ontwikkelingen in de studiefinanciering; de tempo beurs en zo. Je moet gewoon zorgen dat je binnen een bepaalde tijd je pakket hebt. En het liefst wat extra.

Het is, denk ik, voor economen veel moeilijker om een baan te vinden. Het is de varkenscyclus die je hierin terug vindt. Een tijd terug zei iemand dat er grote behoefte was aan economen. Dus ging iedereen economie studeren. Nu is het moeilijker voor economen om werk te vinden. Hierdoor zullen er misschien minder economen komen."

De organisatie van het vak financiering is de laatste tijd nogal veranderd. Wat vindt u daarvan?

"Ik heb daar niet zoveel over te zeggen. Ik denk dat het leuk en goed is. Ik vind dat iedereen het moet doen op de manier waarop men het wil doen. Iedereen heeft zijn eigen ideeën en daar zit in leeftijd heel veel jaren tussen. Ik weet nog dat toen ik hier begon ik het ook anders wilde doen. Of dat goed of slecht is weet ik niet. Ik vind het prima."

Tenslotte, wat gaat U na uw afscheid doen?

"Ik ga veel lezen, ik zit nog in veel bestuurlijke dingen, zowel in de sociaal culturele sfeer als in het bedrijfsleven. Wat mij zeer ter harte gaat is het behoud van ons cultureel erfgoed. Op dit gebied ben ik vooral in de Zaanstreek actief. Ik zit in het bestuur van de Zaanse Schans, het uurwerkmuseum, dus daar kan ik mijn hele organisatie nog heel duidelijk in uit leven. Daarnaast heb ik nog wat contacten met het bedrijfsleven, een aantal commissarissen, dus wat dat betreft zal mijn agenda nog net zo gevuld zijn als altijd."

AGENDA

3 januari

Nieuwjaarsverenigingenborrel (zie pag. 23)

Promoties:

Drs. J.H. Grootendorst, promotores: prof.dr. B. Kruijt & prof.dr. M.M.G. Fase, 7 jan. 15:00 u.

Drs. M.H.G. Willems, promotor: prof.dr. R. Maes, 11 jan. 15:00 u.

Drs. L.J.R. Scholtens, promotor: prof.dr. M.M.G. Fase, 18 jan. 15:00 u.

Drs. R.T. Lie, promotores: prof.dr. B. Kruijt & prof.dr. J.G. Lambooy, 21 jan. 13:00 u.

Drs. C.W. Duin, promotor: prof.dr. G. de Leve (emeritus beslistkunde), 26 jan. 15:00 u.

Leerstoel Marktbeleid & Marktonderzoek Scriptieprijs

Scripties over marktbeleid & marktonderzoek voor deze scriptieprijs (f1500,-!) kunnen nog tot 31 december worden ingeleverd bij dhr. R. Weening, secretariaat vakgroep SMM, kamer 5.23. Info: tel. 525.4165.

EEFA Japan Lezingencyclus:

4 jan. mr. B. Caton: 'Introductie over Japan'

11 jan. prof.dr. Moerman (EUR): 'Logistiek (JIT Management)

18 jan. prof.dr. Stam (EUR): 'Japans Management'

25 jan. drs. E. Asscher over boek van Van Wolferen (9.15-11.00 u.)

(alle lezingen: dinsdag van 11.00 - 13.00 u. in zaal A 3.12)

R

De Nederlandse economie heeft het sinds de jaren '70 in verhouding tot de ons omringende landen niet zo goed gedaan. Hadden wij begin jaren '70 nog het hoogste BNP per hoofd van de bevolking van de EEG, sindsdien is het verval geleidelijk ingezet. Op dit moment heeft Nederland op Griekenland na zelfs de laagste economische groei van West-Europa. In deze tijden van achterblijvende economische groei in Nederland, Europese eenwording en herschikking van economische blokken is internationalisering van de economie volgens dagvoorzitter prof.dr. M.W. de Jong (38), bijzonder hoogleraar economie van de dienstensector, vanzelfsprekend een zeer actueel thema. Het doel van dit eerste door de SEF georganiseerde congres (de SEF bestaat al 71 jaar!, red.) 'Internationalisering: kansen en bedreigingen' is dit vage begrip in perspectief te plaatsen. Verder betoogt De Jong dat ondanks dat enkele Nederlandse industriële ondernemingen (die we allemaal wel kennen) zeer sterke internationaal vertegenwoordigd zijn, hiervan in de dienstensector nog zeker geen sprake is. Hij spreekt uit ervaring want naast zijn part-time hoogleraarschap aan onze faculteit is hij hoofd van de afdeling Strategie van PTT Telecom National Network in Den Haag. "In de meeste sectoren behoren Nederlandse dienstverleners op z'n best tot de subtop. Daarentegen blijkt uit cijfers van de GATT dat Nederland op zowel de ranglijst van de import- als de exportpositie een zevende plaats inneemt. Als je dan ook nog in ogenschouw neemt dat Nederland het enige land is met zowel een positieve diensten- als goederenbalans kun je toch zeker niet zeggen dat wij als klein landje internationaal niet meetellen", aldus de dagvoorzitter in zijn openingswoord.

FANTASTISCHE VONDST

De eerste spreker, de heer E. Bolk (58), haakte in op de woorden van De Jong en stelde dat het niet makkelijk is voor Nederlandse ondernemingen om in de steeds complexer wordende omgeving te moeten opereren. De harde Nederlandse gulden levert ons in internationaal verband ook nog eens zo'n 15% exportnadeel op. Trends die hij verder schetste waren de toenemende en eenvoudiger wordende globale communicatie, de onvoorspelbare politieke ontwikkelingen, de mondiale concurrentie, emancipatie en globalisering van afnemers, de verschuiving naar diensten en service-industrie. Daarbij moet ook nog ingespeeld worden op demografische- en etnische veranderingen (in Amsterdam zal bijvoorbeeld na 2000 de allochtone bevolking een meerderheid vormen), milieueisen, mobiliteit en flexibiliteit.

Internationalisering:

Als er één term is waarmee we de huidige samenleving zouden kunnen karakteriseren, dan is het wel 'internationalisering'. Willen ondernemingen in deze tijd van moordende concurrentie op de steeds internationaler wordende markten het hoofd boven water houden dan zullen ze moeten internationaliseren. Reden voor de SEF om een aantal vooraanstaande deskundigen uit bedrijfsleven en politiek uit te nodigen om in een congres hun visie op de kansen en bedreigingen van internationaliseren te belichten. Een dagje te gast in het immense hoofdkantoor van Randstad te Diemen.

Robbertjan Roet

Als directeur Strategie-ontwikkeling en Externe Betrekkingen van Randstad Holding NV, dienstverlener bij uitstek, was hij uitstekend in staat de gevolgen voor organisatiestructuur en besturing van het internationaliseren van diensten uiteen te zetten. Europa 1992 en de wereldmarkt scheppen vanzelfsprekend grote kansen, maar ook grote bedreigingen: de sterkste wint. De kenmerken van de beste globale aanbieders zijn volgens Bolk: innovatie, uitgekende productie (korte lead-times en productiecycli), een groot achterland, strategische allianties en klantgerichtheid. De oplossingen die Bolk aandraagt om internationaal vooruitgang te boeken zijn: een goede lokale verzorgende industrie en specialistische niche-industrie. Voorbeelden van het laatste zijn de goede exportformule van Albert Heijn, Unilever margarine en het Magnum ijsje (Bolk: "fantastische vondst"). Het is geen high-tech, maar misschien zijn we veel beter op dit terrein". Hij besluit zijn thuiswedstrijd dan ook door te benadrukken dat we ons moeten concentreren op onze kerntaken en -bekwaamheden.

Een onderneming die al jaren leeft van internationalisering is natuurlijk Nedlloyd NV. Het motto van de voorzitter van de Raad van Bestuur van deze grote internationale containerlijnvaartmaatschappij dhr. H. Rootliep (60) is: "Think globally, act locally but be flexible!". Zijn verhaal draait rond de afwegingen die een rol spelen bij de overweging om als onderneming in een vorm van samenwerking of zelfstandig te gaan internationaliseren. Op een mooie kleurendia toont hij een groot schip van zijn maatschappij. Met de prijs van dit bootje, maar liefst zo'n 100 miljoen dollar, illustreert hij dat in de branche van Nedlloyd samenwerking een absolute must is. Voltaires woorden "Samenwerking is fantastisch maar blijft een droom" staan hem naar eigen

zeggen op het lijf geschreven. Hij belicht de voor- en nadelen van verschillende vormen van samenwerking van correspondent- of agentschapsrelatie, strategische alliantie tot een volledige fusie. Daarbij moet de bedrijfsleiding het goede voorbeeld geven en een samenwerking goed regelen. De financiële voordelen ervan moeten volgens Rootliep echt overtuigend zijn anders kun je er beter niet aan beginnen. Hij besluit zijn leerzame uiteenzetting met de wijze woorden van Oscar Wilde: "Een kaart van de wereld waar Utopia niet op voorkomt is de moeite van het bekijken niet waard!".

POSTKOETSSEN EN INNOVATIES

De eerste en tevens enige buitenlandse spreker op dit internationaliserende congres is de Belg prof.dr. R.K. Moenaert (32). Zelf beweert hij dat hij uit de meest achterlijke provincie komt nl. West-Vlaanderen ("waar ze nog met postkoetsen rijden"). Deze piepjonge hoogleraar (Vrije Universiteit Brussel en Technische Universiteit Delft) heeft al een zeer indrukwekkende staat van dienst aan verscheidene befaamde internationale management instellingen. Het kleine, zeer energieke en vlotte mannetje begint met zich te verontschuldigen voor zijn hoge tempo vanwege het iets uitgelopen ochtendprogramma. De sheets passeren inderdaad in een razende vaart de revue ("ja, ik heb er nogal wat").

Daar waar voorheen de overzeese technologische activiteiten beperkt bleven tot het voorzien van technische ondersteuning ter plaatse, blijken nu meer en meer ondernemingen over te schakelen op het opzetten van research centra in het buitenland. De redenen die aanleiding geven tot deze strategie zijn natuurlijk velerlei: beter inspelen op lokale noden ('think global, act local'), versterken van de geloofwaardigheid van het lokale verkoopteam, het verwerven van regionale

het Peter Stuyvesant gevoel

expertise, een tegemoetkoming t.a.v. lokale overheden, het absorberen en transferren van know how etc...

De ijsberende Moenaert (over fotograaf: "zal moeite hebben mij op de picture te vangen") benadrukt dat goede communicatieplatforms essentieel zijn op R&D-afdelingen om tot hoge prestaties te komen. Daarbij is vooral spontane informatie-uitwisseling belangrijk. Ook moeten cultuurverschillen bij het internationale beheer van innovatie niet veronachtzaamd worden. Ter illustratie deelt hij ons mee dat het twee jaar duurde voordat hij er achter kwam dat in Nederland de voormiddag van 1 tot 3 's middags duurt, terwijl ze in België van 8 tot 12 's morgens van een voormiddag spreken. Zo zijn Japanners volgens spreekwaterval Moenaert door hun cultuur bijvoorbeeld "onzekerheidsaversief": ze willen alles ver van te voren tot in de puntjes plannen. Op de automarkt levert hen dat wel een grote voorsprong op: de ontwikkeling van een nieuw model in Japan vergt zo'n 42 maanden, in de VS en Europa hebben ze daar respectievelijk 64 en 63 maanden voor nodig!

GLOBAL PLAYER

Jhr.mr. R.W.F. van Tets (lid van RvB ABN-AMRO) gebruikt geen audiovisuele ondersteuning in de vorm van dia's of sheets. Hij zegt niet gekomen te zijn om reclame voor zijn werkgever te maken. In tegenstelling tot vergelijkbare congressen doen de andere gastsprekers dat trouwens ook niet. De rode draad van zijn betoog is: "De bank als global player en wat zijn de betreffende aspecten en de kansen en bedreigingen daarbij". De motieven van de global player kunnen van verschillende aard zijn. Allereerst zal een bank attractieve cliënten willen volgen wanneer deze in het buitenland eigen activiteiten gaan ontplooiën. Daarnaast is ook risico-diversificatie van belang, waarbij ook mondiale verschillen in conjunctuurfase een rol spelen. Andere redenen zijn het wegvallen van de grenzen zodat er een wereldmarkt is ontstaan die door grote ontwikkelingen in de informatietechnologie steeds toegankelijker wordt. Heel essentieel is dat de global player veel aandacht besteedt aan het managen van het 'global network'. Tenslotte is het personeelsbeleid volgens Van Tets ook heel belangrijk.

Uiteindelijk staat of valt de kwaliteit van de dienstverlening van de bank in het buitenland, wellicht nog meer dan in het binnenland, met de kwaliteit, de gemotiveerdheid en het aanpassingsvermogen van de bankmedewerkers ter plekke.

MULTINATIONALE TOP

Na de onderbreking waarbij diverse workshops gevolgd konden worden vervolgde de aan onze faculteit geschoolde drs. J.F.M. Peters (62) het sprekersgedeelte. Hij belichtte internationalisering vanuit de optiek van een verzekeringsgroep. Internationalisering is in deze branche eigenlijk niets nieuws. De onlangs afgetreden voorzitter van de RvB van AEGON NV, vertelde ons namelijk dat vele grote Nederlandse verzekeraars aan het einde van de vorige eeuw al belangrijke internationale activiteiten in hun portefeuille hadden. Na WO I vond echter een terugtrekking in de thuismarkt plaats. Pas na de Tweede Wereldoorlog begon weer een periode van internationale spreiding. Peters, die twee fusies heeft overleefd, zegt dat internationaliseren een nog veel lastiger en complexer proces is. Dat AEGON een internationaal opererende verzekeraar is blijkt uit het feit dat van

concerntop qua nationaliteiten internationaal samengesteld is. Daar zitten wel wat haken en ogen aan maar toch is dat de ware internationalisering.

DE BV NEDERLAND

De SEF had ook aan de politiek gedacht. Daartoe was de PvdA-er H. Vos (50) uitgenodigd. Vos is Tweede Kamerlid en neemt deel in diverse vaste Kamer- en andere commissies. Hij opende zijn verhaal met de stelling dat Nederland meer een handels- dan een industrieland is. We hebben niet zo'n goede geïntegreerde geïndustrialiseerde visie. Vos ziet een belangrijke rol voor de overheid door voor bedrijven een goede bedding te scheppen. Door zijn betoog te verlevendigen met veel interessante voorbeelden uit zijn kamer- en vakbondstijd ("meer stervensbegeleiding dan echte beleidszaken") weet hij zijn gehoor aan het einde van de lange dag uitstekend wakker te houden. Met alleen hard werken kom je er volgens hem niet. In 1991 passeerden bijvoorbeeld zo'n 1¹/₂ miljoen containers de Rotterdamse haven, in 2008 zullen dat er zes miljoen zijn. Om die ontwikkeling te kunnen volgen zal er een goed concept ontwikkeld

moeten worden waar alle partijen als de ECT, Ministerie van EZ, havenbedrijf, spoorwegen, TH Delft en transportwereld actief bij betrokken zijn. Pas als er dergelijke samenwerkingen tot stand komen zal de BV Nederland volgens Vos internationaal goed mee kunnen komen.

Na deze conclusie was het tijd voor het publiek om te reageren op de laatste twee sprekers. De laatste vraag

Foto: Robert Scheerder

Op de voorgrond: dhr. Rootliep (links) en dhr. Moenaert

de omzet van f40 miljard in 1993 slechts 40% in Nederland is gerealiseerd. Wil een onderneming in de internationale concurrentie succesvol presteren dan zal zij een internationale structuur en -cultuur moeten creëren. Een absolute voorwaarde voor bedrijven die internationaal willen blijven (kunnen) concurreren is volgens veteraan Peters dat de

over de medezeggenschap in internationale ondernemingen en de verplichtingen die de wet dienaangaande aan hen oplegt ontlokte een levendige en hilariteit veroorzakende discussie tussen Vos en Peters. Een mooi einde van een geslaagd congres. Zelfs de aanwezige EEFA-bonzen leken dit bij de borrel na afloop te beamen.

STUDIEREIS SINT PETERSBURG

In de maand april, om precies te zijn 13 tot en met 24 april, organiseert de commissie St. Petersburg een reis naar de tweede stad van Rusland op dit moment: St. Petersburg. Over deze stad wordt gezegd dat het de

economische hoofdstad zal zijn binnen acht jaar.

Centraal in deze reis staat het transitieproces van een 'centraal geleide volkshuishouding' naar een (sociale) markteconomie. Er zal worden gekeken hoe Russische bedrijven met dit fenomeen omgaan. Daarnaast onderzoeken we de rol van buitenlandse ondernemingen (know how transfers, samenwerking, exportmogelijkheden, enz.). In St. Petersburg worden elf bedrijven bezocht, variërend van een internationale bank tot een groot Russisch landbouwbedrijf. Bovendien bezoeken we de economische faculteit, waar contact wordt gelegd met Russische studenten. Met die studenten zullen wij proberen een aantal in Nederland en Rusland voorgelegde problemen (cases) op te lossen.

Naast het officiële programma wordt aan de studenten die meegaan verzocht een werkstuk te schrijven. Het onderwerp heeft natuurlijk te maken met het thema van de reis en kan worden onderzocht gedurende die reis. Wel wordt aangeraden al in Nederland te beginnen met het onderzoek, zodat in Rusland gerichte vragen kunnen worden gesteld.

Voordat we op reis gaan zullen er door verschillende sprekers lezingen worden gehouden over de huidige situatie en persoonlijke ervaringen. Bijgaand wordt een reader uitgegeven waarin de laatste economische en niet-economische ontwikkelingen zijn opgenomen.

De kosten van de reis voor de student bedragen f1000,- per persoon waarbij is inbegrepen: de vliegreis, verblijf, visum, bedrijfsbezoeken, reisverzekering en een cultureel programma.

In verband met het aanvragen van het visum hebben we de uiterste inschrijfdatum op donderdag 6 januari 1994 gesteld (tot 17.00 uur op de E.E.F.A-kamer). Bij het inschrijven wordt een korte motivatie gevraagd die belangrijk wordt als er te veel inschrijvingen binnenkomen. We hebben plaats voor twintig mensen.

Met vragen of voor informatie kun je terecht op de E.E.F.A-kamer.

Wie weet zien we je op de lezingen of ga je met ons mee!

Namens de organisatiecommissie, Renate Jacobi

Deze pagina's vallen niet onder de verantwoordelijkheid van Rostra. De verenigingen schrijven. Rostra verzorgt de lay-out en de overige berichten.

Beste Rostra-lezer(es),

om te beginnen wensen alle SEF-medewerkers je alvast een heel gelukkig, gezellig en leerzaam 1994 toe!! We hopen dat je tentamen allemaal beregoed gegaan zijn en dat je je 25 % van je studiepunten al binnen hebt.

Dat zal waarschijnlijk een stuk prettiger werken in het tweede en derde trimester. Daarnaast heb je dan ook veel meer tijd om aan alle activiteiten deel te nemen die de SEF voor je in petto heeft.

Zeer aan het begin van het tweede trimester komt de tweede SEF-almanak uit. Zorg dat je 'm niet mist!!! Deze almanak is nog mooier, voller en gezelliger dan het afgelopen jaar.

De SEF is druk bezig er een leerzaam trimester van te maken. Er zijn diverse lezingen en excursies gepland in deze periode. Om een tipje van de sluier op te lichten vertel ik je vast dat er weer een cyclus van de "Kreet van de Week" georganiseerd wordt. De SEF zal het dit jaar in samenwerking met de VIAE, de jongste associatie van de E.E.F.A. organiseren.

Verder wordt er o.a. een excursie naar Heineken georganiseerd medio maart. De brouwerij aan de Stadhouderskade zal hierbij bezocht worden en daarnaast zal er een lezing gegeven worden.

Begin januari worden er tweedehands boeken verkocht tegen een zeer lage prijs. Deze boeken zijn afkomstig uit de Piersonbibliotheek, kom kijken want je weet niet wat je mist in je boekenkast.

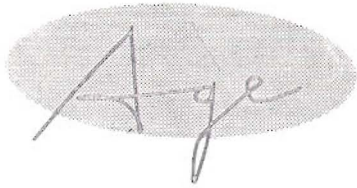
De cursussen Lotus 123, WP 5.1. en Solliciteren gaan in januari weer van start. Bovendien staan "Presenteren" en "Effectief Onderhandelen" in de startblokken.

Zoals in de vorige Rostra al aangekondigd is gaan we van 7 tot 17 januari skiën in Val Thorens te Frankrijk. Als je je hebt aangemeld; tot dan en anders zal je vast spijt hebben als je alle verhalen hoort wanneer we terug zijn!!!!!!

Als laatste wil ik jullie hierbij heel hartelijk uitnodigen voor de nieuwjaarsborrel die door alle verenigingen van de FEE georganiseerd wordt. Een biertje kost je slechts f 1,-, dus kom op 3 januari allemaal naar de Centrale Hal waar vanaf 15.00 uur met alle studenten en medewerkers van de FEE het nieuwe jaar ingeluid zal worden!!!!!!

Met vriendelijke groeten,
namens de SEF,

Marlies Herrebrugh, voorzitter

Er is goed en slecht nieuws. In zo'n geval schijn je altijd met het eerste te moeten beginnen. Vooruit dan maar. Het goede nieuws voor de faculteit is dat ons totale aantal eerstejaars dit jaar 600 in plaats van de verwachte 500 studenten bedraagt. Dat lijkt in eerste instantie slechts te leiden tot meer massaliteit, maar let op, want een stijging van het aantal eerstejaars betekent meer geld voor de faculteit. Daarmee kun je normaliter extra docenten aanstellen, maar voor ons betekent het dat er minder ontslagen hoeven te vallen (het budget daalt de komende vijf jaar volgens de nieuwe berekeningen niet met 3,1 maar met 1,4 miljoen). We houden dus relatief meer docenten dan verwacht. En daar kan het onderwijs natuurlijk alleen maar op vooruit gaan (of pessimistisch gezegd: minder op achteruit gaan).

Volgens sommige mensen zijn de cijfers zelfs dusdanig (ten goede) veranderd dat er helemaal geen gedwongen ontslagen meer nodig zijn! Ruud Knaack en Geert Reuten hebben aangetoond dat, wanneer de door natuurlijk verloop vrijkomende plaatsen slechts voor de helft worden herbezet, de daling van 1,4 miljoen al is op te vangen. Docenten zouden dan wel bereid moeten zijn om onderwijs in andere vakken te geven en eventueel, wanneer het aantal eerstejaars in de toekomst toch weer mocht dalen, allemaal iets minder te gaan werken, zoals bij Volkswagen. Deze bereidheid zouden we kunnen toetsen met behulp van een referendum onder het personeel.

Deze veronderstellingen zijn vrij positief. Als je uitgaat van een constante toekomstige instroom van 500 en geen optredende rendementsverbetering staan er ongeveer 40 banen op de tocht. Veel gedwongen ontslagen leiden tot hoge lasten voor wachtgeld en tot onrust onder het personeel.

Daarom moet eerst geprobeerd worden te onderzoeken of het personeel bereid is tot salaris- en/of arbeidstijdverkortingen om de gedwongen ontslagen te voorkomen.

Nienke Oomes & Folkert Buis.

Formatieverdeelmodel: de badmeester is een Zwemmer?

Het formatieverdeelmodel van de faculteit verdeelt de facultaire personeelsgelden over de verschillende vakgroepen en laat daarmee zien of een vakgroep een personeelstekort of -overschot heeft. Dit is ook de reden waarom het formatieverdeelmodel zich op de speciale belangstelling van de docenten mag verheugen.

Sinds een jaar wordt gewerkt met een nieuw model dat de formatie verdeelt op basis van het aantal onderwijsuren en het aantal werkstukken en scripties. Als lid van de faculteitsraad wil ik hieronder het door mij goedgekeurde model graag verdedigen.

Het is spijtig te moeten constateren dat:

a) Een tweetal leden van de hoogste categorie van de wetenschappelijke staf tegen het formatieverdeelmodel aanschoppen.

b) Zij hiervoor de openbaarheid kiezen, zonder zich eerst hun kritiekpunten neer te leggen en te bespreken met het, voor het personeel behoorlijk benaderbare, bestuur.

c) Hun bijdrage m.i. geen positieve effecten heeft.

Een dergelijke ontwikkeling komt de faculteit niet ten goede, maar omdat discussie niet dient te worden vermeden en het bovenstaande punt a) eerst dient te worden waargemaakt, wil ik hieronder graag reageren op het stuk uit Rostra 197 van prof.dr. A.I.J.M. van der Hoorn en prof.dr. J.G. de Wit.

Zij stellen in hun stuk allereerst dat 'de docent wordt beoordeeld ... op zijn input: het aantal vakken dat hij geeft.'

De docent wordt echter niet *beoordeeld* op basis van zijn/haar input, maar de vakgroep krijgt op basis hiervan *formatie* toegewezen. Hiermee wordt personeelsruimte toegekend aan de vakgroepen waar veel werk verzet wordt. De beoordeling van docenten valt onder het personeelsbeleid en heeft als zodanig niets met het formatieverdeelmodel te maken. Verder wordt onder input absoluut niet verstaan 'het aantal vakken dat hij geeft', maar wordt de formatie toegekend op basis van *het aantal uren onderwijs en het aantal begeleide scripties en werkstukken*. Het formatieverdeelmodel beloont dus op basis van werkzaamheden en niet op basis van de hoeveelheid vakken.

Ten tweede verbinden zij in het stuk hieraan de volgende conclusie: 'de FEE is niet klantgericht, maar produktgericht'.

Dit is vreemd, aangezien het huidige formatieverdeelmodel van de faculteit is ontworpen in zeer nauwe samenspraak met de klanten, de studenten. Een subdoelstelling van het model is dan ook dat de één van de wensen van de klant, intensiever onderwijs, via het model wordt gestuurd. Bovendien is één van de effecten van het vorige model: veel studenten (laten) slagen omdat dat veel formatie oplevert, omgevormd tot: veel studenten slagen vanwege intensiever onderwijs. Met andere woorden: de kreet 'de klant is koning' komt in het formatieverdeelmodel heel redelijk tot zijn recht.

Ten derde, het meest kwalijk, stellen zij dat 'de kans op het behouden van hun baantje wordt gemaximaliseerd als men zoveel mogelijk vakken geeft'.

Hier begaan de heren een zeer ernstige fout. Docenten kunnen namelijk op dit moment op twee manieren vrees hebben voor hun aanstelling. De eerste heeft niets met bezuinigingen of formatieverdeling te maken, maar met het, sinds kort voortvarend aangepakte, personeelsbeleid. De laatste hangt inderdaad samen met de bezuinigingen, maar: 1) hiervan staat nog niet vast of er gedwongen ontslagen zullen vallen; 2) bij het bepalen van het vakgebied waarop eventueel bezuinigd zal gaan worden spelen vakinhoudelijke argumenten een grote rol, in tegenstelling tot de uitkomsten van het formatieverdeelmodel. De relatie die wordt gelegd met het formatieverdeelmodel is dus volkomen uit de lucht gegrepen. Bovendien past het hoogleraren niet om onrust te zaaien onder het personeel.

Tenslotte zetten zij vraagtekens bij het functioneren van de onderwijscommissie economie.

De onderwijscommissie functioneert, sinds de instelling van het dagelijks bestuur, beter dan voorheen. Mochten de beide hoogleraren hier een andere mening over hebben dan dienen zij dit onmiddellijk bij bestuur en/of faculteitsraad te melden, zodat dit verbeterd kan worden. Tot op heden is mij niets van een dergelijke melding bekend.

Uit het voorafgaande is maar één conclusie mogelijk, in lijn met het artikel van de hoogleraren:

Misschien willen de professoren zelf wel de goochelaar zijn!

Michel Lind, lid van de faculteitsraad voor de NOBAS

Ik beschouw werken en studeren als een joint venture.

Met de combinatie van werken en studeren bij Deloitte & Touche geeft u zichzelf de beste kansen voor een geslaagde carrière. Uw kennis en ons boeiende werktelein staan daarvoor garant.

Afstuderende bedrijfseconomen m/v

Deloitte & Touche behoort tot één van de grotere organisaties voor financieel-zakelijke dienstverlening in Nederland en is mondiaal aangesloten bij Deloitte Touche Tohmatsu International. Vanuit vestigingen verspreid door het gehele land werken accountants, belastingadviseurs en management consultants samen voor een zeer breed en gevarieerd cliëntenpakket. Zowel op nationaal als op internationaal niveau.

Onze groei en omvang zijn mede een gevolg van onze andere manier van werken. Markt- en cliëntgericht, met korte communicatielijnen en een informele en collegiale werksfeer.

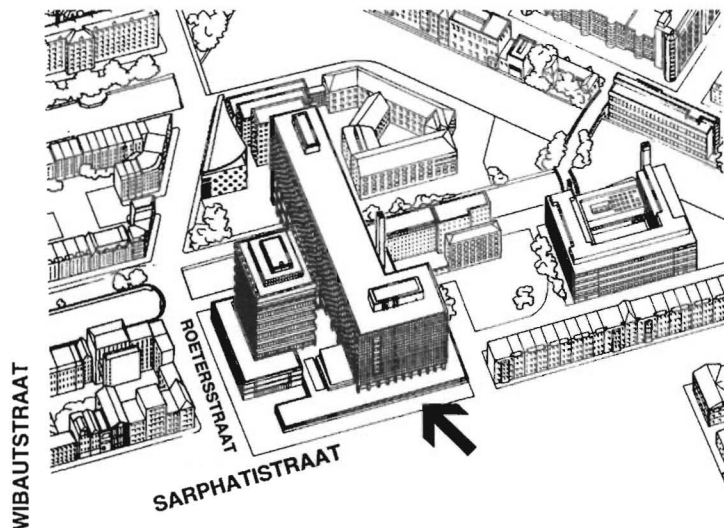
Meer informatie over onze filosofie en uw carrièreperspectieven vindt u in onze brochure die u per telefoon of brief kunt aanvragen bij: Deloitte & Touche, afd. personeelszaken, mw. mr. B.G. Tanis, Postbus 58110, 1040 HC Amsterdam. Telefoon 020 - 6061100.

De andere manier van werken

Deloitte &
Touche

Nieuw filiaal op het Roeterseiland

Scheltema Holkema Vermeulen

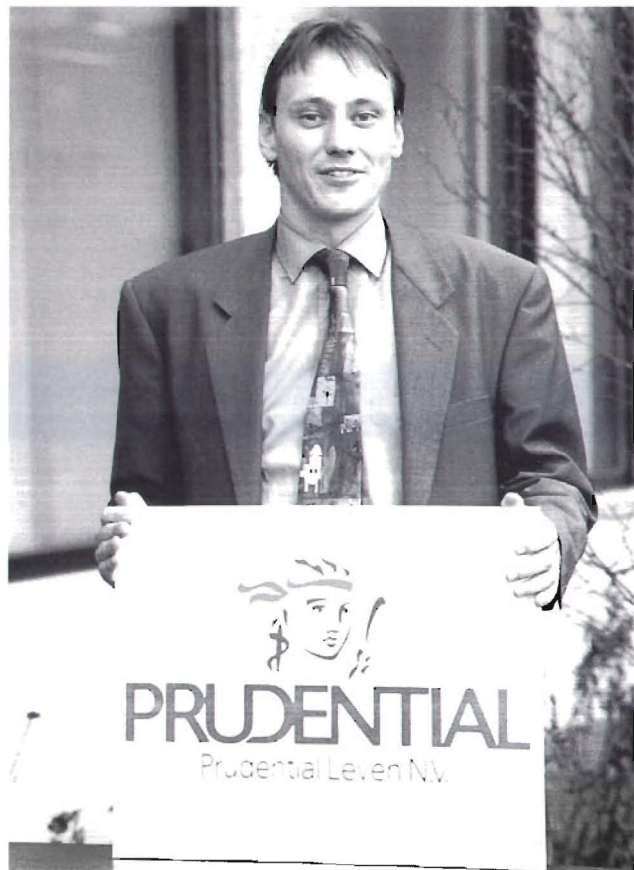
Boekverkopers

Sarphatistraat 137, 1018 GD Amsterdam

Telefoon (020) 420 53 67 Fax (020) 420 64 27

Openingstijden: Maandag t/m Vrijdag 9.30 -18.00. Zaterdag gesloten

"Misschien denken mensen dat werken in de verzekeringsbranch bijzonder *dull* is, maar dat kan ik zeker tegenspreken". Aan het woord is drs. J.W. van Petegem (30), enige jaren geleden afgestudeerd aan onze faculteit. Al tijdens zijn studie kwam hij in aanraking met de verzekeringsmaatschappij Prudential Leven NV, alwaar hij parttime wat kon bijkluilen. Na zijn studententijd was het voor hem dus een logische keuze om de ingeslagen weg verder te volgen. "En met veel plezier" aldus een enthousiaste Van Petegem. "Prudential is een erg dynamisch bedrijf dat opereert op een interessante markt. Je hoort wel verhalen over het slechte imago dat verzekeraars hebben, maar dat is wat mij betreft niet zo. We zijn geen saaie kantoorklerken. Zo heb ik mij bezig gehouden met produktinnovaties en ben ik betrokken bij het opzetten van een nieuwe buitendienstorganisatie. Hier komt heel wat bij kijken; van marktonderzoek en prijsbeleid tot reclame voor de produkten. Dan moet je wel rekening houden met allerlei randzaken, zoals bv de automatiseringsmogelijkheden. Het kan voorkomen dat je voor bepaalde expertiese naar het buitenland moet gaan. Ik heb vooral te maken gehad met Londen en Ierland. Ierland is voor ons belangrijk omdat

Van Petegem: "Een club waar ik in geloof"

The Prudential man

Straks ben je afgestudeerd en trek je de wijde wereld in. Wat nu? Wordt er eerst een wereldreis gemaakt of gaat er direct gesolliciteerd worden? En hoe zien de zaken er uit als je na zo'n vijf jaar een beetje gesettled bent? Wat kan je zoal doen met een bul? In deze serie volgen verhalen van afgestudeerden - hoe zij het hebben aangepakt. Wat is er van hen geworden?

Willem Leenen

ze daar sterk zijn in flexibele produkten en ze een vergelijkbaar distributiesysteem hebben."

VEEL LOL

Dat je door zo'n bijbaan tijdens de studie geïnteresseerd bent geraakt in het verzekeringswezen kan ik mij voorstellen. Maar waarom ben je in de eerste plaats (economie) gaan studeren?

"Dat ik ging studeren heb ik een beetje van huis uit meegekregen. Ik heb nog op een blauwe maandag informatica gedaan, dat stond destijds ook erg in de belangstelling, maar daar ben ik gelukkig snel van genezen. Hoewel ik aanvankelijk liever eerst ging werken zijn de studenten jaren een van de betere tijden uit mijn leven. Veel lol, veel tijd om andere dingen te doen, en af en toe studeren. Naast mijn studie heb ik verschillende dingen gedaan, zoals lid zijn van de studentenvereniging Unitas, en meedoen in een studentenbeleggingsclubje. Als student heb je genoeg tijd om dit soort dingen te doen, en ik geloof die verhalen niet zo dat de student van tegenwoordig zo weinig tijd heeft. Als ik in de studie net zoveel tijd had gestoken als in mijn werk, dan was ik veel eerder afgestudeerd geweest. Ok, nou vind ik niet dat studenten harder moeten werken, want het is juist nuttig om met andere dingen bezig te zijn."

Foto: Robert Schneider

En wat vond je verder van de economiestudie zelf? Leer je daar nog

wat nuttigs, of is de kwaliteit van het onderwijs maar matig?

"Zoals gezegd had ik al tijdens m'n studie een bijbaan bij Prudential, zodat ik de theorie en de praktijk al snel kon vergelijken. Als specialisatievakken volgde ik marketing en internationale financiering. Het is wél zo, dat er bij de studie een aantal onderwerpen onderbelicht is gebleven. Ik weet niet hoe het lesprogramma er nu uitziet, maar destijds kwamen de woorden 'verzekeraar' en 'institutionele belegger' nauwelijks voor. Als je daarover wat wilde weten moest je er zelf achteraan. Vooral onderwerpen zoals het toezicht op het verzekeringswezen kwamen weinig aan bod. Hoewel het om belangrijke zaken gaat vind ik dat de kranten er maar weinig aandacht aan besteden. Toen de voorzitter van de verzekeringskamer opmerkte dat het goed voor de vitaliteit van de bedrijfstak zou zijn dat er zo nu en dan een verzekeraar failliet gaat, is daar maar weinig commotie om. Kan je je voorstellen als Duisenberg zoiets over het bankwezen zou zeggen! Dan is de wereld natuurlijk te klein."

En hoe ziet je toekomst eruit?

"Nu ben ik nog bezig met de implementatiefase van de nieuwe buitendienstorganisatie. Hiertoe hoort een heel scala van dingen, zoals huisvesting, beloningsbeleid, activity-based costing etc. Het is een behoorlijk multidisciplinaire bezigheid, en dat biedt veel afwisseling. Ik ga over een poosje van de staf naar de lijn, en ik hoop later marketing manager te worden. Prudential - de grootste aan de beurs genoteerde verzekeraar - is een goede werkgever, ook materieel gezien. Goed betaald - en leuk werk gaan er immers hand in hand. Tja, Prudential is een club waarin ik geloof."

Over Studeren, Geld en Onderwijsbeleid (II)

Iedereen heeft wel eens gehoord van het 'Vliegtuigspel', de 'Gouden Piramide' of andere kettingbriefachtige spelletjes. Het zijn ingenieuze geld-doorgeef-systemen, waarbij er één winnaar is die veel geld krijgt toegeschoven, terwijl er aan de andere kant een heleboel mensen zijn die hun inleggeld kwijt zijn. Dit soort zero-sum games wordt dan ook voorname-lijk gespeeld door sukkels en avonturiers die geloven dat dit systeem meer kans biedt op fast cash dan bijvoorbeeld een loterij. Hebzucht is soms een groter drijfveer dan logica.

SERIEUS

Er zijn binnen de commerciële wereld echter ook serieuzere toepassingen van dit piramidesysteem gevonden. Het gaat er hierbij om dat een verkoper een deel van zijn winst doorsluis- naar een verkoper die een stapje hoger op de piramide staat. De succesvolle verkopers zullen stijgen in de piramide en aldus zelf kunnen profiteren van de verkoopwinsten van anderen. Dit soort network sales heeft de voordelen dat er van een zero-sum geen sprake is - er wordt immers geld verdiend - en dat de verkopers extra gemotiveerd zijn. Bovendien is het systeem toepasbaar op alle denkbare produkten.

Het is daarom geen gek idee om deze marketing-innovatie toe te passen bij de UvA. Immers, vele medewerkers roepen reeds dat zij het produkt 'universiteit' moeten verkopen aan de kritische student-consumen-ten. Als we bovendien in ogen-schouw nemen dat een universiteit wordt gefinancierd naar studentenaantallen, kunnen we begrijpen dat 'network saling' een zeer geschikte methode is om het budget van de UvA te vergroten. Hierbij moet men zich voorstellen dat studenten worden ingeschakeld om het produkt 'universiteit' te verkopen. Studenten moeten dus proberen om nieuwe studenten te werven. Wie veel mensen als student weet aan te brengen kan stijgen in een piramide, waar-bij studenten die hoger in de piramide zijn terechtgekomen een goede beloning wacht.

PIRAMIDESPEL

Dit idee lijkt misschien vreemd of absurd, maar dat is de nieuwigheid: als het een-maal wordt ingevoerd zullen we er aan wennen. We vinden het toch ook normaal

De vorige keer hebben we gezien hoe de minister van onderwijs de hoogte van het collegegeld kan laten afhangen van de pretkilometers die studenten maken met de OV-jaarkaart. In deze aflevering een andere truc: we kijken hoe de UvA haar budget op peil kan houden met het motto 'Big is Beautiful'.

Willem Leenen

dat er vanwege de bezuiniging steeds méér geld van het budget wordt uitgegeven aan dure en onzinnige reclamecampagnes die bedoeld zijn om de studentenaantallen (lees: het budget) in stand te houden. Of dat Ritzen probeert drempels voor het hoger onderwijs aan te leggen (men denke aan de stop op HBO-doorstroom en de selecterende propaedeuse) terwijl hij de universiteiten aanspoort om juist zoveel mogelijk studenten te werven. Of dat het rijk geld geeft aan de student, die het weer aan de universiteit geeft, die het weer aan het ministerie teruggeeft, die het weer uitgeeft aan universitaire kosten. Dit soort zaken zijn volledig geaccepteerd en even vanzelfsprekend als het bestaan van de onzichtbare hand.

Aldus lijkt het piramidespel in deze vorm een interessante methode om de studentenaantallen op te vijzelen. Het spel is volkomen vrijblijvend, er is geen inleg, er

is elk schooljaar een nieuwe potentiële studentenpopulatie (zodat het spel niet doodloopt), en de betrokkenheid van de studenten met de UvA is groter. Succesvolle wervers kunnen worden beloond met allerlei privileges; de Folia wordt weer thuisgestuurd, een heuse zitplaats wordt gereserveerd

bij massale hoorcolleges, of zelfs het geven van studiepunten moet tot de mogelijkheid behoren. Dit laatste kunnen we wetenschappelijk rechtvaardigen door te spreken van een 'succesvolle afronding van een marketing stage'. Bij rationeel gedrag (en dat hebben we volgens de economen per definitie allemaal) komt het profiel van de toekomstige ondernemende academicus als volgt naar voren: hij heeft zijn vriendenkring weten in te schrijven als onbezoldigde spookstudent, hij heeft via huis-aan-huis bezoeken (de zogenaemde Jehova-methode) vele nieuwe studenten geworven, en heeft een netwerk van goede leverancier-contacten opgebouwd met middelbare school leraren economie. Kortom: hij weet zich succesvol aan te passen aan de nieuwe eisen die hem via Zoetermeer of via de universiteit worden aangereikt. Nu is hij helemaal klaar voor de confrontatie met de praktijk. Welkom in wetenschappelijke kringen!

R

Rostra zoekt een OPMAAK-REDACTEUR (m/v) die zich in de Apple-Macintosh als een vis in het water voelt of wil voelen en het leuk vindt om zich creatief bezig te houden met de lay-out van Rostra!
Kom zo snel mogelijk langs op kamer 0.05 (E3) of bel 525.4297.

Een stage in 'Amazing Hong Kong'

Grenzeloos studeren

Elk jaar organiseert de ABN AMRO het Internationale Studenten Stageproject. Na een inschrijving en een presentatie over een financieel economisch onderwerp worden 40 studenten, die in het laatste jaar van hun studie zitten, uitgenodigd voor een stage bij een bestemming. Deze vestiging waar we de komende drie maanden zouden gaan werken heeft een coördinerende en ondersteunende functie voor alle branches in de regio. Lezend en pratend met mensen die eerder in deze 'Gateway van China' waren geweest, probeer je je een beeld te vormen en voor te bereiden op hetgeen wat komen gaat. Onze opdracht bestond uit het beschrijven van internationale en hoofdzakelijk ingewikkelde bankproducten in de regio Far East. De uiteindelijke bedoeling was deze in een Sales Manual te plaatsen voor intern gebruik voor het gehele netwerk van de bank. Na een algemene informatiedag in Amsterdam en voor vertrek een week training van ABN AMRO North America, om niets aan het toeval over te laten, waren we op alles voorbereid. Althans dat dachten we. Onbeschrijflijk waren de eerste indrukken en de ervaringen van de gehele stage in dit levendige financiële Aziatische centrum waren nauwelijks te verwoorden.

Er dreef een Boeing 747 in de haven van Hong Kong

Bij een wel zeer bijzondere aankomst in Hong Kong schoot er eerst een gevoel van trots, gevolgd door teleurstelling door ons heen. Vanuit de lucht zagen we 'Hollands Glorie' werken aan het nieuwe vliegveld. De teleurstelling dat we daar nog niet konden landen, werd al snel vervangen door een gevoel van angst. Scherend tussen de wolkenkrabbers probeerde het vliegtuig zich in bochten te wringen om een weg te vinden naar de enige landingsbaan die Hong Kong op dit moment rijk is. Dit is waarschijnlijk de enige landingsbaan in de wereld waar je gedurende de aanvliegeroute een raampje zou kunnen ope-

Vanuit de collegebanken overstappen naar het dynamische bedrijfsleven in Hong Kong is een geweldige ervaring. Op het moment dat je in Nederland wordt gebeld dat je bent gekozen voor een stage bij de ABN AMRO Bank, besef je in de verste verte niet wat je te wachten staat.

W.L. Drenth & J. van Breda Vriesman

nen om aan een bewoner te vragen waar de landingsbaan is. Iedereen veegt het zweet uit z'n handen, als het vliegtuig inderdaad op z'n pootjes terecht komt. Dat dit ook wel eens mis gaat, blijkt uit het feit dat er tijdens ons verblijf plotseling een Boeing 747 in de haven van Hong Kong dreef.

IMPOSANT DECOR

Amazing Hong Kong is een stad met ongekende mogelijkheden en veel tegenstellingen. De kansen van slagen en succes zijn groot, maar het leven is keihard. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in het zeer geavanceerde en efficiënte openbaar vervoer. Vooral de metro waar alle zes miljoen inwoners van Hong Kong gebruik van lijken te maken (en dat liefst op hetzelfde tijdstip). Wringend in de menigte hoop je op een plaatsje om op tijd je bestemming te bereiken. Ons doel was het ABN AMRO Regional Office gevestigd in een van de indrukwekkende wolkenkrabbers die het gezicht van Hong Kong bepalen. Het bijna decadente en zeer moderne businesscentrum is een permanente tentoonstelling van de hedendaagse architectuur. Iedere Rotterdammer die een verhaal begint over hun 'sky-line' is na een tochtje door de haven, met de Star Ferry, onmiddellijk van zijn droom genezen. Achter de schermen van dit imposante decor werden we geconfronteerd met een geheel andere realiteit. Opgepropt in kamertjes wonen hele gezinnen 'uitkijkend' op gebouwen fungerend als spiegelbeeld op die van hun.

1 JULI 1997

1 juli 1997 nadert. De gemoederen raken verhit. Een lezing tijdens een lunch met de gouverneur van Hong Kong Chris Patten betreffende de overdracht, gaf een beter inzicht in de politieke en economische situatie. De Hang-Seng index brak record na record en verscheidene Chinese ondernemingen werden in Hong Kong genoteerd waar het bedrijfsleven, inclusief de ABN AMRO, goed van profiteerde. Op het kan-

toor werden lange uren gemaakt, zelfs op zaterdag wordt er een halve dag gewerkt in een wat meer informele sfeer. Vaak geeft dit een goede kans om bij veel mensen even binnen te lopen om wat meer te weten te komen over het bankwezen en de plaatselijke medewerkers beter te leren kennen. Dit kwam prima uit voor onze opdracht die een goed contact vereiste met de Chinese en Nederlandse produktspecialisten en andere medewerkers. In drie maanden kregen we een goede indruk van de ABN AMRO en zijn internationale karakter. Vooral de ontwikkelingen omtrent Hong Kong en de markteconomie van China en Vietnam gaven deze unieke stage een volledig extra dimensie. Tot zuiver zakelijke contacten bleef het niet beperkt. Vaak werden wij uitgenodigd of maakten we afspraken met bankmedewerkers voor lunches, diners, bedrijfsbezoeken etc. wat ons een goede indruk gaf van het werken bij de bank, de Chinese cultuur en tevens de levensstijl in Hong Kong. Tochtjes met de boot van ABN AMRO, een uitstap naar China en een internationaal tennistoernooi waren een prima ontspanning om een internationale stage van een geheel andere kant te bekijken. In een team van de bank werd zelfs de Maclehose Trail 1993 (een populaire non-stop 100 kilometer hike-tocht door de New Territories) gelopen. De vele ervaringen van het werken voor een internationaal georiënteerde bank in een geheel andere cultuur is op vele uiteenlopende wijzen een enorm nuttige en leerzame ervaring geweest. Het was voor ons een unieke kans om te proeven aan het in vele opzichten afwisselende en uitdagende werk in een wereld die de meesten erg moet aanspreken.

Walter L. Drenth studeert bedrijfseconomie aan de FEE en Jeroen van Breda Vriesman Nederlands Recht aan de Rijksuniversiteit Utrecht.

Hoeveel ruimte krijg je bij ons voor nieuwe ideeën?

Zoals je ziet zul je bij ons niet snel tegen de onbuigzame kaders van bestaande opvattingen aanlopen. Wij staan open voor verrassende invalshoeken en nieuwe ontwikkelingen krijgen bij ons alle ruimte. Aan jou de taak om daar optimaal gebruik van te maken. Ben je jong, ambitieus en momenteel of binnenkort in de afrondingsfase van je universitaire studie bedrijfseconomie, econometrie of accountancy zorg dan dat wij een idee krijgen wie je bent en waar je voor staat. Stuur een bondige sollicitatiebrief met cv naar: Koninklijke PTT Nederland NV, Concernstaf Management Development, Postbus 15000, 9700 CD Groningen. Of bel voor meer informatie: 06-0142. **Koninklijke PTT Nederland NV**

J' Accuse

Henk Koster

De Harvard econoom Thomas Schelling beschrijft in een alleraardigst boekje --- "Micromotives and Macrobehavior" (Norton 1978; ramsj?) --- de discrepantie tussen individuele voorkeuren en haalbare groepuitkomsten. Een bekend, en amusant, voorbeeld is de borrelpraat van ouders die hun kroost zonder mankeren als bovenmodaal inschatten, terwijl dat in werkelijkheid niet meer dan de helft kan zijn. Minder amusant is het willen afdwingen als samenleving van zo'n wiskundige ongerijmdheid door beleid, getuige de verwatering van de doctorandusbul.

Universiteiten zijn ook niet immuun voor dit verschijnsel: herhaaldelijk ontvang ik veelkleurige brochures en bedelbrieven van (Noordamerikaanse) universiteiten ter ondersteuning van hun plannen om binnen vijf jaar tot de internationale top 10% door te stoten. Men heeft kennelijk een statisch wereldbeeld waarbij wordt vergeten dat de huidige top 10% en de andere subtoppers niet stil zullen zitten.

Dit soort beleid, waaraan de FEE ook meedoet (rapport Commissie van Drie), is als een voetbalwedstrijd met bewegende doelpalen: Koeman zal dan minder scoren... Mij zijn trouwens geen voorbeelden bekend van economische faculteiten die tot de top 10% gingen behoren als gevolg van een daartoe strekkende beleidsbeslissing. Het zo populaire aantrekken van 'sterren' voor veel geld is niet effectief omdat zij vaak hun beste jaren al achter zich hebben; wel heeft dat een verwoestende uitwerking op facultaire budgetten. Schelling geeft in zijn nog alleszins leesbaar boekje vele voorbeelden van goede microbedoelingen die in een vrije samenleving ongewenste macroresultaten opleveren. Hij zegt het niet, maar het omgekeerde kan ook: het verbinden van waanzinnige (micro) consequenties aan goedbedoeld (macro)beleid. In onze faculteit kan een flexibelere wetenschappelijke staf als redelijke beleidslijn worden gezien; echter een kwalijk plan om het aantal UD-ers dan maar op korte termijn van 74 naar 47 terug te brengen is ook in letterlijke zin een "Umwertung aller Werte."

Dit soort 'hyperconsequentie' vindt men ook in de suggestie dat FEE docenten werkloze schilders en behangers aan werk moeten helpen door niet zelf in het weekeinde de eigen huiskamer te schilderen of te behangen. Dat is net zo wereldvreemd als verwachten dat een Kamerlid zijn hoogleraarspositie op zou willen geven om de ontslagdreiging voor ander facultair personeel te verlichten.

Slotwoord

Erik Slot kamer 1.33

In mijn vorige column heb ik geschreven over de flexibilisering van het onderwijs. Een van de dingen die ik daarin noemde is het onderwijsinstituut dat mogelijkwjs een alternatief vormt voor onze huidige organisatievorm van het onderwijs. Dit Slotwoord wil ik wat schrijven over het onderwijs nu, en wat er aan zou moeten veranderen.

Voor de opleiding Economie impliceert deze, sterk naar vakgroepen gedelegeerde, vorm een zogenaamd zendtijdmodel. Elke vakgroep krijgt een aantal uren, en is vrij om deze naar eigen inzicht in te vullen. Dit heeft een aantal onderwijskundige nadelen, waarvan ik er drie wil noemen.

Ten eerste is er weinig ruimte voor vakoverstijgende onderwijsdoelen. Hiermee bedoel ik dat elementen als bibliotheekgebruik, discussievaardigheden en bijvoorbeeld mondeling presenteren niet of nauwelijks aan bod komen. Er is geen specifieke instantie die zich druk maakt om de niet vakgebonden wetenschappelijke attitude en vaardigheden waarover een afgestudeerde dient te beschikken. Op een wat lager abstractieniveau geldt hetzelfde voor elementen als bibliotheekgebruik, discussievaardigheden e.d. Ik denk dat dat een groot gemis is, en ik hoop dat, als het zendtijdmodel niet meer gehanteerd wordt er in het programma ruimte gemaakt wordt om deze vakoverstijgende doelen aan bod te laten komen.

Een tweede omissie van het zendtijdmodel is dat de verschillende vakken niet op elkaar aansluiten. Het laatste nadeel dat ik wil noemen sluit daar op aan, namelijk dat er geen eenduidig begrippenapparaat is voor de verschillende onderwijsdisciplines. De definitie van winst is bij boekhouden anders dan bij algemene economie en bij bedrijfseconomie. Ook worden bij de meeste vakken verschillende symbolen voor dezelfde begrippen en grootheden gebruikt. Deze verschillen leiden de aandacht af van de stof. Volgens mij zou het daarom goed zijn als de propaedeuse-docenten hierover afspraken zouden maken.

Als we al dit soort verbeteringen in onze onderwijsorganisatie doorvoeren zullen onze opleidingen verschoolsen. Gaat deze verschoolsing ten koste van het wetenschappelijke karakter van de studie? Ik ben ervan overtuigd dat dat niet het geval is. De vorm van het onderwijs kan volgens mij best veranderen zonder de inhoud geweld aan te doen. Ik zou het zelfs nog sterker willen zeggen, ik denk dat een goede vorm een voorwaarde is voor een goede inhoud. Pas als de faculteit zaken als roostering, studentenbegeleiding, voorlichting, en ook begrippenapparaten en vakoverstijgende doelen op orde heeft, kan zij de opleiding wetenschappelijker maken. En daar is ze toch een universitaire instelling voor!

VOOR HET GEVAL JE ELDERS SOLLICITEERT

BEDRIJFSECONOMEN

Bij VB zien we je graag een goede start maken. Daar hebben we een geheel eigen kijk op. Jouw ambitie en inzet vormen daarbij de basis.

Vanuit één van onze 30 strategisch gespreide vestigingen krijg je al gauw direct contact met de klanten. Zo heb je snel zicht op de wereld achter de cijfers.

De zakelijke start moet echter parallel lopen aan je persoonlijke ontwikkeling. Dat zien wij als een gedeelde verantwoordelijkheid. Je krijgt dan ook voldoende ruimte om je verdere studie op de rit te houden. Bij je werk en studie kun je terugvallen op de steun van een ervaren collega.

VB is, met bijna 1.500 medewerkers, één van de 'grote vijf' accountantskantoren. Met klanten als gemeentes, ministeries, nutsbedrijven, ziekenhuizen, theaters en een groeiend aantal particuliere ondernemingen. In deze wereld achter de cijfers spelen niet alleen economische, maar ook maatschappelijke en politieke aspecten een rol.

Dat verklaart mede onze visie op de combinatie van leven, werk en studie. Schrijf aan Hayke Bakker, Coördinator Werving, Postbus 649, 2270 AP Voorburg. Dan weet je snel meer over de gevolgen die een start bij VB voor jou kan hebben.

 VB Groep

DE STARTERS VAN VB: SNEL THUIS IN DE WERELD ACHTER DE CIJFERS

Column

POËZIE

Deze keer journaliseer ik enkele van mijn dagboekgegevens:

Angelique
Aan Afschrijving

Diana
Aan Onderhanden Werk

Inventaris
Aan Diggelen Geslagen

Veel Te Betalen
Aan Staat

Financiële Activa
Aan De Grond

Eigen Vermogen
Aan Café

Brief
Aan Judith

Poep
Aan Pies

Sodemieter
Aan Op

Problemen
Aan Moeilijkheden

Te Weinig
Aan Dacht

Grijsaard
Aan Graf

Pieter den Haen, 3 december 1993.

Roetersstraat 11

Soms zijn gebeurtenissen meer dan gebeurtenissen en mensen meer dan mensen. Soms leef je in een droom. Soms is het dagelijkse leven één groot avontuur. Dit is wat wij voelen, en wat Amsterdam voor ons betekent.

Het is een open deur. Het is een nieuw leven, het gevoel jezelf te zijn, de vrijheid te proeven. Dit is iets waar jullie aan gewend zijn en misschien daarom kunnen jullie je niet voorstellen wat dit voor ons betekent.

Het is werkelijk ongelooflijk! De fietsen, de grachten, de huisjes... maar waarom voelen we ons zo prettig hier? Is het het klimaat? Dat zeker niet, aangezien wij uit een land komen waar de zon ons dagelijks toelicht. Zijn het dan misschien de straten, gedrenkt

in een nostalgische sfeer? Misschien, maar wij geloven dat de magie van de stad in de mensen ligt, de sfeer, de mogelijkheden om uit de band te

springen, uit te gaan en plezier te maken, en de mogelijkheid te breken met de alledaagse sleur als je te veel tijd op één plaats verblijft.

Het is allemaal een deel van de droom waar wij ons in bevinden, wij zijn soms bang en willen haar intens beleven aangezien wij niet kunnen geloven dat deze droom werkelijkheid is. Als je iets beleeft vergeet je dat je met iets bijzonders te maken hebt.

In Spanje dachten wij over wat het lot ons zou gaan brengen, en het was eerst beangstigend je in een verre en vreemde omgeving te gaan begeven. Wij voelden ons verlegen en niet in staat alles het hoofd te bieden.

Onze families en vrienden bleven achter, ver weg. Veel zal veranderen tijdens onze afwezigheid, andere zaken zullen hetzelfde blijven, maar voor ons zal dit een van de meest belangrijke ervaringen zijn uit ons leven (hè hè, het is eruit! red.).

Als er iets is wat we geleerd hebben tijdens de afgelopen twee maanden is ofschoon het een hele stap is, wij flink moeten zijn en moeten vechten voor datgene wat we werkelijk willen.

Wij wonen in een studentenhuis. Gele gangen, een min of meer schone keuken en een huiskamer met een geweldige sfeer. Er is iets bijzonders aan de hand, in elke hoek van het huis bevindt zich een klein stukje van ieder land. We hebben nooit zoveel gereisd zonder ons pand aan de Prinsengracht te verlaten. Boeken brengen kennis maar het leven leer je al wandelend kennen, je ontmoet mensen, je praat en je lacht.

Wij kwamen om economie te studeren, maar zullen vertrekken met veel meer kennis, met zaken die niet in een tentamen cijfer uit te drukken zijn, met kennis die je van de mensheid leert, zaken die hier in Amsterdam te vinden zijn.

Foto: Robert Scheerder

De Spaanse FEE gaststudenten: vlnr: Mariá Garcia, Marisa Virseda en Cristina Franco

Drie Spaanse FEE bezoeksters:

ABN AMRO heeft 40 stageplaatsen voor academici.

Voorwaarde is wel dat je bestand bent tegen een klimaatverandering.

DE BANK.

Met een balanstotaal van meer dan 450 miljard gulden, ongeveer 1450 kantoren in Nederland en ruim 500 in het buitenland, verspreid over bijna 60 landen, behoort ABN AMRO tot de vijftien grootste banken ter wereld. We zijn een breed georiënteerde, gezonde en financieel sterke bank.

Uiteraard wordt het gezicht van de bank bepaald door de mensen die er werken. De kennis, kwaliteit en creativiteit van onze 59.000 medewerkers is de kracht van de organisatie. En je krijgt nu de kans om daar in de praktijk kennis mee te maken.

DE STAGEPLAATSEN.

ABN AMRO heeft namelijk voor veertig studenten stageplaatsen, verspreid over het wereldwijde netwerk van de bank. Je kunt dus in Kopenhagen terecht komen, maar ook in Karachi, Wenen of Willemstad. De stages duren 2 tot 3 maanden. De eerste stagiaires vertrekken in april, de laatste in oktober. Je komt in aanmerking voor één van de plaatsen als je niet ouder bent dan 26 jaar en je in het laatste jaar zit van een universitaire studie bedrijfskunde, econometrie, economie, rechten, informatica of MBA.

DE UITGANGSPUNTEN.

ABN AMRO gaat er voor het stageproject van uit dat beide partijen er voordeel van moeten hebben, de win-win gedachte. Je kunt je theoretische kennis aanvullen met praktische werkervaring. En je krijgt inzicht in en begrip voor de menselijke processen die voor het succes van een onderneming essentieel zijn. Hierdoor vergroot je je kansen op de arbeidsmarkt. Van onze kant houden we voeling met de academische wereld, we creëren interesse voor het bankwezen en zien een zinvolle stage-opdracht uitgevoerd.

DE SELECTIE.

Bij de selectie spelen je persoonlijke kwaliteiten een belangrijke rol. Je moet financieel-economische belangstelling hebben, zakelijk en ondernemend zijn en beschikken over commerciële en analytische vaardigheden. Bovendien moet je getoond hebben initiatieven te nemen en uitdagingen aan te gaan. Je moet goed zijn in het onderhouden van contacten met collega's en uitstekend in teamverband kunnen functioneren.

Ten slotte moet je natuurlijk bestand zijn tegen een klimaatverandering en dan maakt het niet uit of je in Brussel terecht komt of in Bombay.

DE SOLLICITATIE.

Als je een internationale stageplaats als een uitdaging ziet en denkt aan de criteria te voldoen, dan kun je van 17 januari tot en met 10 februari 1994 een aanmeldingsformulier aanvragen bij de heer drs. K.R. van Eldik, tel. 020-628 01 58, de heer drs. W.J.M. de Vette, tel. 020-628 01 55 of de heer mr. E.J. Enschedé, tel. 020-628 01 57. De formulieren dienen uiterlijk 17 februari 1994 te worden geretourneerd.

Slaag je erin door de eerste selectie heen te komen, dan word je uitgenodigd om voor een panel onder meer een korte Engelstalige presentatie te houden die getuigt van je financieel-economisch inzicht. Resulteert dat uiteindelijk in een stageplaats, dan vertrek je binnenkort naar een bestemming waar je met een heel ander klimaat kennismaakt.

ABN·AMRO *De bank*